Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 250 — Ljubljana, petek 3. novembra 1939 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. // Inserati do 80 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej // „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljansko cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštno hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Uspeh Rooseveltove politike:

Ameriška pomoč Angliji in Franciji

Jutri bo plenum ameriške reprezentančne zbornice dokončno sprejel Rooseveltov predlog za spremembo nevtralnostnega zakona — Ameriška letala pripravljena za izvoz v Anglijo in Francijo

Washington, 3. nov. s. Položaj v reprezentančni zbornici kaže, da je Rooseveltovemu predlogu za spremembo nevtralnostnega zakona sprejtje tako rekoč že zasigurano. Reprezentančna zbornica je v mešano komisijo obeh zbornic, ki bo proučila zakonski predlog in skušala najti kompromis med stališčem senata in reprezentančne zbornice, določila 6 delegatov. **Od teh so štirje odločno za Roosevelta**, samo dva pa sta proti. Delegati reprezentančne zbornice niso dobili nobenih navodil in imajo proste roke.

Kakšno je razpoloženje v reprezentančni zbornici se je pokazalo včeraj, ko je opozicija stavila več predlogov glede navodil delegatom za skupno komisijo z delegacijo senata. **Reprezentančna zbornica je vse predloge opozicije odbila. Najvažnejši je bil sklep zbornice, ko je z 244 proti 179 glasovom določila, naj delegati v komisiji ne vztrajajo na ohranitvi prepovedi izvoza orožja.** Mešani komite obeh zbornic se sestane danes. Plenum reprezentančne zbornice pa bo sprejel zakonski predlog o spremembi nevtralnostnega zakona dokončno jutri, v soboto. Nato bo izredno zasedanje obeh zbornic zaključeno.

Washington, 3. nov. br. Sklep poslanske zbornice, ki pomeni ukinitev embarga, je v vsej ameriški javnosti izzval splošno odobravanje. Politični krogi v Ameriki poudarjajo, da je to najpomembnejši dogodek od začetka vojne v Evropi. Opozarjajo zlasti na to, da je s tem dana možnost podpreti zapadni demokraciji v njuni borbi, hkrati pa pomeni to tudi veliko moralno podporo za Anglijo in Francijo. Da je Pittmanov predlog glede ukinitve prepovedi izvoza orožja prodrl z večino 65 glasov tudi v poslanski zbornici, smatrajo za veliko zmago Roosevelta, ki si je s tem znova utrdil položaj.

Washington, 3. novembra. AA. (Havas) Od 243 poslancev, kolikor jih je v ameriški reprezentančni zbornici glasovalo za ukinitev prepovedi izvoza orožja, je 220 demokratov 21 republikancev in 2 neodvisna. Proti ukinitvi izvoza je pa glasovalo 36 demokratov, 143 republikancev in 2 naprednjaka. **Iz teh številk se vidi, da je večina demokratov odobrila zakonski predlog, ki ga je predložila vlada.**

Washington, 3. novembra. AA. (Havas) Senat je imenoval svoje zastopnike na konferenco zastopnikov obeh zakonodajnih zbornic za ureditev novega besedila nevtralnostnega zakona. Senat bodo zastopali senatorji Pittman, George, Wagner, Connell (demokrati) in Borah in Johnson (republikanca). Reprezentančna zbornica in senat sta odložila svoje zasedanje do petka opoldne.

Washington, 3. novembra. AA. (Havas) Prvi vtis, ki so ga dobili politični krogi v zvezi z odklonitvijo amandmajev v reprezentančni zbornici, je ta, da je to najpomembnejši dogodek, odkar so se začele sovražnosti v Evropi. **Združene države so stopile v novo razdobje, ki bo pripomoglo k razčiščenju stališča USA do evropske vojne. Tu poudarjajo, da bo ukinitev prepovedi izvoza municije znatno olajšalo stališče zaveznikov, ker jim bo omogočila oskrbo v USA, razen tega jim bo pa ta okoliščina dala tudi moralno pomoč.**

Ottawa, 3. novembra. AA. (Havas) **V Kanadi so rezultat glasovanja v Washingtonu o ukinitvi prepovedi izvoza orožja sprejeli z velikim zadovoljstvom. To bo vsekako pospešilo izvedbo načrta, ki ga je izdelal osrednji odbor za izpopolnitev britanskih, kanadskih, avstralskih in novozelandskih pilotov. Tako se bo v kratkem izurilo 25.000 letalcev. Kanada doslej ni imela šolskih letal, odslej jih bo kupovala v USA. Del vojnega materiala iz USA pojde preko Kanade v Evropo.**

New York, 3. novembra. AA. (Havas) **Veliki ameriški bombniki že prihajajo v hangarje britanskih letalskih družb. Ameriški bombniki prihajajo iz tovarn ob obalah Tihega oceana, in jih polagoma spravljajo v New York, odkoder jih bodo poslali v Evropo, kakor hitro bo dokončno izglasovan spremenjeni nevtralnostni zakon.** Aparati, ki jih bodo prepeljali v Evropo, se bodo v britanskih eskadriljah udeležili bojev na zahodni fronti. Čeprav letalske tovarne v USA za zdaj ne delajo v vsem obsegu, mislijo strokovnjaki, da **bo metoda izdelovanja letal omogočila produkcijo po več tisoč letal vseh kategorij, če bi razmere to zahtevale.**

Washington, 3. novembra. AA. Ko se dokončno ukine prepoved izvoza orožja in municije v vojskujoče se države, bi USA mogla takoj dobaviti 880 letal raznih tipov, ki so jih svoj čas naročili in katerih dobavo so ukinili v trenutku, ko sta Velika Britanija in Francija napovedali vojno Nemčiji. Razen tega pričakujejo v primeru za prihodnje tedne novih naročil vojnega materiala v vrednosti več ko ene milijarde dolarjev.

New York, 3. nov. i. V newyorški luki je zasidranih že mnogo angleških tovornih ladij, ki nalagajo ameriške bombnike in razno orožje ter čakajo na dovoljenje, da bodo smele odpluti iz pristanišča. Današnji pariški listi javljajo, da bodo prvi ameriški bombniki že v najkrajšem času na zapadni fronti. Čeprav ameriške tvornice ne delajo s polno kapaciteto, vendar pristojni krogi izražajo mnenje, da bo Amerika lahko že v nekaj mesecih dobavila več tisoč letal.

Ustalitev položaja v južnovzhodni Evropi

Italijansko-grški odnosi se zmerom bolj zboljšujejo — Italija ne namerava opustiti svoje pozicije na Balkanu

Atene, 3. nov. i. Kakor znano, sta bili 30. septembra med Grčijo in Italijo izmenjani noti glede izboljšanja odnošajev obeh držav in glede sklenitve nenapadalne pogodbe. Včeraj je bilo objavljeno besedilo grške note, odnosno obeh not, izmenjanih med ministrskim predsednikom Metaxasom in italijanskim poslanikom Grazijem. Nota poudarja, da mednarodni položaj daje obema vladama možnost za konkretno sodelovanje. Slična je tudi vsebina italijanske note.

Atene, 3. nov. s. Nota, ki jo je včeraj poslala grška vlada italijanski vladi, poudarja, **da je spontana gesta italjanske vlade, da odredi umik italijanskih čet z albansko-grške meje, globoko ganila grški narod, ki z velikimi simpatijami sledi Mussolinijevim prizadevanjem za ohranitev miru. Glede na ta ukrep italijanske vlade je takoj tudi grška vlada odredila odgovarjajoče vojaške ukrepe ter se čuti srečno, da lahko ob tej priliki potrdi svojo namero, da vodi še nadalje politiko miru, ter željo, da se utrdi med Italijo in Grčijo nova politika prijateljstva na podlagi medsebojnega zaupanja.** Grška vlada upa, da bo že v bližnji bodočnosti mogoče dati tej medsebojni politiki bolj konkretno obliko za iskreno in plodno sodelovanje med Italijo in Grčijo v vsakem pogledu. Dotlej pa se drži grška vlada načel pakta o prijateljstvu in sodelovanju med Grčijo in Italijo, sklenjenega leta 1928.

V odgovoru na to noto je sporočila italijanska vlada, **da tudi ona deli željo grške vlade po miru in po utrditvi medsebojnega prijateljstva v duhu medsebojnega zaupanja.**

London, 3. nov. AA. (Reuter) Današnji »Times« komentira izmenjavo not med Italijo in Grčijo in se pohvalno izraža o italijanski politiki, češ da prispeva k ohranitvi miru v južnovzhodni Evropi.

London, 3. nov. br. Agencija Reuter ugotavlja, da je bila izmenjava not med grško in italijansko vlado v londonskih političnih krogih sprejeta z največjim zadovoljstvom.

Rim, 3. nov. AA. (Stefani) Listi prinašajo na prvih straneh besedilo not, izmenjanih med Italijo in Grčijo in poudarjajo v naslovnih člankih prijateljstvo med obema državama in namero, da bosta nadaljevali politiko miru in poglobitve svojega sodelovanja.

Drevi prvi sestanek v Moskvi

Po končanem izrednem zasedanju vrhovnega sveta Sovjetske zveze pridejo na vrsto spet pogajanja s Finsko — Finci minirali ozemlje, ki ga zahteva Rusija

Moskva, 3. nov. j. Finska delegacija z delegatoma Paasakivijem in Tannerom na čelu je včeraj zjutraj dospela v Moskvo. Na kolodvoru so sprejeli delegacijo predstavniki Švedske, Danske in Norveške. Pred pričetkom pogajanj bo finska delegacija stopila v stik z ameriškim veleposlanikom.

Moskva, 3. nov. s. Finska delegacija se včeraj ni mogla sestati z ruskimi državniki, ker sta Stalin in Molotov zaposlena z zasedanjem ruskega parlamenta. Ruska vlada je dala finski delegaciji na razpolago vstopnice, da so lahko prisostvovali včerajšnji seji vrhovnega sveta sovjetov. Pričakujejo, da se bodo rusko-finska pogajanja nadaljevala danes.

London, 3. nov. AA. (Reuter). Po poročilih dopisnika amsterdamskega lista »Telegraph« iz Helsinkov še ni dogovorjen prvi moskovski sestanek med finskimi delegati ter Molotovom in Stalinom, *vendar pričakujejo, da se bodo sestali drevi okoli 21.*

Washington, 3. nov. j. »Washington United Press«. Finsko poslaništvo je objavilo, da sta luka in polotok Hangö v Finskem zalivu, ki ju Rusija zahteva zase, minirana. Finska vlada je, kakor znano, že objavila, da so položene mine ob vsej južni obali Finske.

Stockholm, 3. nov. j. Ruske zahteve glede oporišča na finski obali pri vhodu v Finski zaliv, smatrajo v tukajšnjih političnih krogih ne samo kot grožnjo Finski, temveč vsem skandinavskim državam. Obseg ruskih zahtev je izzval nevoljo tudi na Švedskem, kjer se vedno bolj širi pokret za pomoč Finski.

Stockholm, 3. nov. s. Vsi švedski časopisi se bavijo z ruskimi zahtevami napram Finski, objavljenimi v Molotovljevem govoru ter naglašajo, da mnogih ruskih zahtev Finska ne more sprejeti, zlasti onih za vojaška oporišča in demilitarizacijo obmejnega ozemlja. Švedski vojaški strokovnjaki naglašajo, da bi na ta način dobila Rusija kontrolo nad finskim obrambnim sistemom. S povečanim vplivom Rusije v Finski pa bi nastala nevarnost tudi za Švedsko. Kompenzacije, ki jih Rusija po Molotovljevih besedah ponuja Finski, so primeroma brezpomembne. Stara ruska želja pa je, da si zasigura dostop do Atlantskega oceana in do luk, ki so tudi pozimi proste ledu.

London, 3. nov. s. Moskovski radio je davi napadel finskega zunanjega ministra Erka zaradi izjav, ki jih je podal v sredo, ter mu očital, da odkrito grozi z vojno proti Rusiji. Nadalje pravi ruski radio, da finsko časopisje sovražno komentira ruske zahteve nasproti Finski.

Edina nada: Roosevelt

London, 3. nov. z. V tukajšnjih političnih krogih so prepričani, da se bo nazadnje le še našel izhod iz sedanje napetosti med **Finsko in Rusijo. Še največ je Fincem v prilog moralna pomoč, ki jim jo izkazujejo Zedinjene države.** Ker bo finska delegacija po svojih posebnih emisarjih stalno v stiku z ameriškim poslaništvom v Moskvi, je pričakovati, da bodo Američani v skrajnem primeru ponovno, a tokrat vse drugače intervenirali pri ruski vladi, da ne bi zahtevala od Fincev žrtev, ki bi pomenile okrnitev neodvisnosti in nevtralnosti finske republike.

„Pripravljeni smo odgovoriti na isti način"

Letalska obramba Velike Britanije — Angleški general o fantastičnih grožnjah

London, 3. nov. AA. (Reuter) Včeraj je poslanec Morrison govoril v spodnji zbornici in rekel med drugim: **Letalska obramba Velike Britanije je tolikšna, da se lahko upre tudi najhujšemu sovražnemu napadu. Če bi se pripetil napad v masah na Veliko Britanijo, je možno, da bi se katero izmed letal prebilo skozi letalsko obrambo in prizadejalo škodo civilnemu prebivalstvu, toda to ne pomeni, da bo omajalo njegovega duha in njegovo zaupanje vase. Če bi se pripetil takšen napad, je končal svoj govor Morrison, smo pripravljeni odgovoriti na isti način.**

London, 3. nov. AA. (Havas) Snoči je po radiu govoril general sir Ernest Swindson o možnosti napada nemških čet na Veliko Britanijo. General je rekel, **da je škoda izgubljati čas z razmišljanjem o tako fantastičnih grožnjah s takšno invazijo.**

London, 3. nov. AA. (Reuter) Včeraj je v parlamentu govoril minister za narodno zdravje Elliot o izselitvi prebivalstva in poudaril ves njen pomen. Načrt za izselitev prebivalstva odreja, da je treba preskrbeti 750.000 majhnih otrok, 542.000 mater in večjih otrok, 12.000 žen, bodočih mater in 77.000 ostalih, ki jih je treba še izseliti. Minister Elliot je porabil to priložnost, da se je zahvalil vsem tistim materam iz notranjščine države, ki so izseljencem izkazale vso potrebno nego. Novi načrt odreja nastanitev prebivalstva po zasebnih in praznih hišah, ki so v takšnem stanju da lahko človek v njim stanuje. Na koncu svojega govora je Elliot poudaril, da je dosedanje izseljevanje poteklo zelo uspešno.

Zastopniki delavske stranke so izrekli priznanje Elliotu in izjavili, da bodo podprli to stvar tako v moralnem, kakor tudi v materialnem pogledu.

London, 3. nov. s. Včeraj so se nadaljevale v Londonu konference zastopnikov dominionov in angleške vlade. Na dopoldanskem zasedanju so bila obravnavana vprašanja letalstva in ladijskega prometa, na popoldanski pa strateška vprašanja angleškega imperija v celoti. Opoldne so bili zastopniki dominionov, kakor tudi minister za dominione Eden na kosilu pri londonskem županu.

Nacionalna zavest švicarskih volilcev

Curih, 3. nov. z. Volitve v zvezni svet ne pomenijo nikake večje spremembe v razmerju sil posameznih strank v švicarskem osrednjem parlamentu. Vladne stranke so iz teh volitev izšle nekoliko ojačene. Nacionalne fronte in komunistov ni več v zveznem svetu.

V svojem komentarju o pomenu volitev naglaša »Neue Zürcher Zeitung«, da ima ojačenje vladnih strank tudi svoj globlji pomen. Volilna kampanja se je tokrat razvijala v stalnih spoznavanjih občih državnih interesov. Splošni mednarodni položaj je bil švicarskim volilcem stalno v mislih. Zato je obči rezultat volitev izraz nacionalne in državljanske zavesti vseh Švicarjev.

Tuja letala nad Dansko

Kopenhagen, 3. nov. i. Nad mestom Espier na Danskem, ki je bilo prizadeto že prve dni vojne, ko za je neko angleško letalo pomotoma bombardiralo, so se včeraj spet pojavila tuja letala. Protiletalske baterije so pregnale tuja letala.

Nov izum Sikorskega

Washington, 3. nov. AA. (Havas) Znani konstruktor letal Igor Sikorski je izjavil pred odborom za civilno letalstvo, da je izdelal načrte za letalo, ki lahko brez pristanka leti iz New Yorka v Francijo. Letalo bi letelo čez Atlantik s povprečno hitrostjo 150 milj na uro, bencinske rezerve bi pa imelo 1500 litrov. Letalo bi bila amfibija, to se pravi, pristalo bi lahko na morju, prav tako kakor na suhem.

Poplave na Španskem

Sevilla, 3. nov. i. Zaradi silnega in dolgotrajnega deževja je Gvadalkvivir prestopil bregove in poplavil vso okolico. V Sevilji so morali izprazniti mnogo hiš, ker je nevarnost, da se porušijo. Poplava ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je gmotna škoda ogromna.

Velik požar

Oslo, 3. nov. j. V mestu Moss, ležečem ob fjordu Oslo, je nastal včeraj ogromen požar, ki je upepelil dve veliki tovarni, tretjo pa precej poškodoval. Škoda znaša četrt milijona norveških kron.

Iz notranje politike

NOV NACIONALISTIČNI TEDNIK

V Splitu je začel izhajati tednik »Narodni list« kot nestrankarski jugoslovenski organ, ki bo skrbel za afirmacijo jugoslovenske nacionalne misli na ozemlju banovine Hrvatske. Tednik izdaja konsorcij istega imena, v katerem so dr. Grga Andjelinović, ki je obenem glavni urednik, dalje bivši minister dr. Lujo Auer iz Siska, Niko Bonetti iz Splita, inž. Franjo Horvat iz Zagreba, Nikola Markov iz Splita, inž. Manfred Paštrović iz Splita, dr. Veselin Semiz iz Mostarja, dr. Zvonimir Stojković iz Dubrovnika in dr. Peter Tripalo iz Sinja. Prva številka novega tednika, ki izhaja ob četrtkih, vsebuje poleg programatičnega urednikovega uvodnika in mnogih političnih zelo zanimivih prispevkov tudi članke dr. Uroša Desnice, dr. Lj. Auerja, dr. V. Semiza in književni feljton Dj. Vilovića. List se naroča pri upravi v Splitu: Narodni trg huča Kamber ter stane celoletno din 100, do konca tekočega leta pa samo din 20.

AVDIENCE PRI MINISTRU BUDISAVLJEVIĆU

Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdj. Budisavljević je sprejel včeraj v svojem kabinetu ministra v p. dr. Alberta Kramerja, nato pa beograjskega advokata dr. Iv. Ribarja. Nadalje je minister sprejel deputacijo društva Merkur pod vodstvom dr. Bojanića in komisarja UZORja iz Zagreba Jur. Gasparca.

BESEDA O SVOBODI

Glasilo istoimenske organizacije »Narodna odbrana« piše v uvodniku med drugim: Organiziranje narodnega odpora v primeru potrebe zahteva brezpogojno izpolnitev nekaterih pogojev. Prvi med njimi je svoboda v nacionalni in nedeljivi skupni državi. V današnjih časih je še bolj potrebno kakor doslej, da se vsak član vsenarodne zajednice bori v primeru potrebe s polno zavestjo, za kaj se bori in za kaj tvega življenje. Samo svobodni narodi so zmožni premagati vse zapreke in težave ter doprinesti največje žrtve. Samo svobodni državljani ljubijo z vso dušo svojo svobodno državo. Samo svoboda daje polno vsebino našemu narodnemu in državnemu edinstvu.

EKSTREMISTI IN — GOT!

Današnja »Politika« poroča o zanimivi razpravi pred malim senatom zagrebškega okrožnega sodišča. Vdova pokojnega Stjepana Radića je tožila dr. Stjepana Buća, enega ekstremno orientiranih nacionalistov, češ da je v svojem listu »Nezavisnost« oklevetal pokojnega Radića. Dr. Buć je v aprilu v »Nezavisnosti« objavil članek, v katerem je napadal Vladimirja Radića, urednika »Narodne volje«, ker je branil cigane, navajajoč, da je to napravil zato, ker je tako kakor njegov oče ciganskega porekla. Na včerajšnji razpravi se je Buć zagovarjal, navajajoč razne rasne argumente. Med drugim je vzkliknil: Jaz bi se tudi lahko smatral užaljenega, če bi mi nekdo rekel, da sem slovanskega pokolenja, kajti imam se za Gota! Sodišče ga je obsodilo na 8 dni zapora in na plačilo stroškov razprave.

Demonstracije v Vilnu

Paris, 3. nov. s. Do nemirov v Vilnu je prišlo včeraj zjutraj. Ob 7. se je zbrala pred občinsko hišo večja množica, ki je pela poljsko himno in vzklikala. Zlasti so demonstranti zahtevali, da se zamenjava denarja izvrši na bazi 1 zlota za 1 lito. Policija je skušala demonstrante razpršiti, vendar je bila zato preslaba. Nato je bilo poklicano na pomoč litovsko vojaštvo, ki je ob 9. vzpostavilo red. Vojaštvo ni uporabilo strelnega orožja. Aretiranih je bilo okoli 30 voditeljev demonstracij, med katerimi so bili večinoma taki, ki so bili v času ruske okupacije v ruskih ječah.

Nova italijanska bojna ladja

Neapelj, 3. nov. i. Te dni je bila splovljena italijanska bojna ladja »Vittorio Veneto«, ki spada med najmodernejše enote italijanske mornarice. Ladja, ki obsega 35.000 ton in razvija 30 vozlov hitrosti na uro, je poizkusne vožnje prav dobro prestala in so mornariški strokovnjaki zelo zadovoljni z njo.

„City of Flint" v norveških vodah

London, 3. nov. s. Po poročilih iz Norveške je ameriška ladja »City of Flint« sedaj na južni obali Norveške. Ladja napreduje zelo počasi, ker se skuša čim bolj držati norveške obale ter nikdar ne zapušča norveških teritorialnih vod. Plovbo ovira nemirno morje, kakor tudi megla.

Borzna poročila.

Curih, 3. novembra. Pariz, 10.11, London 17.835, New York 446, Bruseli 74.35, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10.

Dva nemška bombnika sestreljena

Včeraj so trije nemški bombniki leteli nad angleškimi postojankami: dva so Angleži sestrelili, eden pa je kljub poškodbam ušel čez mejo

London, 3. nov. s. Nad angleškimi postojankami na zapadni fronti sta bila včeraj sestreljena dva nemška bombnika. Trije nemški bombniki tipa Henkel so preleteli angleške postojanke, zaradi obstreljevanja protiletalskih topov pa so se kmalu obrnili in skušali zbežati nad nemško ozemlje. Nad angleškimi postojankami pa jih je prestreglo 5 angleških borbenih letal. Eno nemško letalo se je zrušilo v borbi z angleškimi letali, drugo pa je bilo sestreljeno od angleškega protiletalskega topništva. Tretje nemško letalo, ki se mu je posrečilo vrniti se čez mejo, je bilo istotako zadeto in so opazili, da je spuščalo močan dim.

Lille, 3. nov. i. Včeraj ob 11.45 se je pojavil nad okolico mesta Lille v Franciji nemški dvomotorni bombnik. Takoj sta se dvignili dve angleški letali, ki sta se začeli boriti z nemškim bombnikom. Borba je bila zelo hitro končana, kajti težki bombnik seni mogel umakniti spretnima lovcema, ki sta ga obsula z ognjem iz strojnic. Kmalu nato se je bombnik zrušil. Bombnik je imel štiri može posadke, od katerih je bil pilot ubit, oficir pa ranjen v hrbet, dva člana posadke pa sta bila nepoškodovana.

Padec nemškega letala, ki se je zrušilo blizu Haselsbrucka, sta opazila dva Francoza, ki sta takoj pohitela na kraj nesreče. Poleg velikega bombnika tipa Henkel, sta že stala oba ranjena Nemca in uničevala instrumente ter dokumente. Čeprav sta bila oborožena, sta jima Francoza to preprečila, tako da je letalo še precej nepoškodovano, a močno prestreljeno padlo Francozom v roke. Oba Nemca so ujeli.

Pariz, 3. nov. br. Nemški listi so objavili, da od 16. oktobra dalje noben nemški vojak ni bil ubit ne ranjen. K temu pripomnja agencija Havas, da so imeli Nemci pred dvema dnevoma, ko so napadli severno Apachea francoske postojanke, velike izgube, ki so jih Francozi tudi prekontrolirali.

Obrambna pripravljenost nevtralnih držav

Holandska je lahko v dveh dneh vsa poplavljena

Amsterdam, 3. nov. i. Po zadnjih vesteh je holandska vlada uvedla obsedno stanje v Utrechtu in v obmejni črti na vzhodu, zlasti zaradi tega, da zaščiti to pokrajino pred številnimi vohuni in nezaželjenimi elementi, ki so kar poplavili vse področje. To potrjuje tudi uradni komunike, ki naglaša, da je bilo izjemno stanje razglašeno le v obrambne svrhe in da se prepreči vohunstvo. Kljub izjemnemu stanju pa je ostala vsa oblast v rokah civilne uprave, vojaške oblasti imajo le nalog, da še bolj izpopolnijo obrambne ukrepe in da zlasti budno pazijo na delovanje sumljivih oseb.

London, 3. nov. z. »Machester Guardian« je objavil zanimivo poročilo svojega poseb nega poročevalca, ki je zadnje dni prepotoval vso Nizozemsko. Prve nizozemske obrambne postojanke so šele vzhodno od reke Man. Vojaštvo je poskrbelo, da so vsi nešteti kanali prepolni vode. Čim bodo v primeru nevarnosti dvignili zapornice, bo vsa dežela v dveh dneh pod vodo. Po vsej državi so Nizozemci razmestili nešteto strojniških in topniških gnezd. Vse ceste so podminirali.

Haag, 3. nov. s. Holandska vlada je prepovedala vsem pripadnikom tujih vojsk dostop v ozemlja, v katerih je bilo včeraj proglašeno obsedno stanje.

Tudi Egipt pripravljen

Kairo, 3. nov. br. Vojni minister Salihar paša je izjavil novinarjem, da je zelo zadovoljen nad odličnim napredkom egiptske vojske in nad njenim tesnim sodelovanjem z Angleži.

Kakor poročajo listi, so se sedaj dovršila utrjevalna dela v zapadnih egiptskih pustinjah. Puščava je sedaj prepredena s celim sistemom cest, ki vežejo med seboj posamezne trdnjave. Po teh cestah stalno patruljirajo motorizirane edinice egiptske in angleške vojske in nad njimi nenehoma krožijo izvidniška letala.

Evakuacijski ukrepi tudi v Belgiji

Bruselj, 3. nov. s. Uradno javljajo, da je belgijska vlada odredila evakuacijo nekaterih obmejnih belgijskih predelov, ki bi bili v primeru sovražne invazije prvi ogroženi. Uradno poročilo izrecno ugotavlja, da gre pri evakuaciji samo za varnostni ukrep in da neposredna nevarnost še ne obstoja.

Švicarska previdnost

Bern, 3. nov. o. Švicarska vlada je podvzela potrebne priprave, da se preselijo v notranjost države vse tvornice iz obmejnega ozemlja.

Bern, 3. nov. Švicarska vlada je odredila delno demobilizacijo svojih rezervistov, ker je v Alpah in Juri zapadel sneg, kar olajšuje obrambo teh predelov.

Nemci utrjujejo svojo oblast na Poljskem

Poljaki morajo zapustiti Gdynjo, Židje pa se morajo seliti na rusko mejo

London, 3. nov s. Iz nemškega dela Poljske prihajajo poročila, ki kažejo, da nemške oblasti skušajo povsod uveljaviti daljnosežne ukrepe za utrditev svoje oblasti v Poljski. V zaporih je večje število Poljakov in vojno sodišče je baje v mnogih primerih izreklo smrtno obsodbo. Zlasti stroge so nemške oblasti v nekdanjem Koridorju. Poljaki v Gdyniji so dobili navodilo, da morajo zapustiti svoje hiše, da napravijo prostor za Nemce iz baltiških držav. Izseljevanje Poljakov iz Gdynije nadzoruje nemška tajna policija. Vsaka oseba sme vzeti s seboj samo okoli 25 kg prtljage. Ni še znano, kje bodo ti Poljaki naseljeni.

Nadalje poročajo iz Budimpešte, da so Nemci že pričeli s preseljevanjem Židov v vzhodne predele nemške Poljske ob ruski meji. Doslej je bilo baje preseljenih tja že 20 do 30 tisoč Židov. Ruske oblasti Židom prehoda preko svoje meje ne dovoljujejo.

Poznanj, 3. nov. j. Po sklepu nemške vlade je bilo bivše poznanjsko okrožje priključeno Nemčiji kot Vartegau. Bivši predsednik senata v Gdansku Greiser je bil imenovan za upravitelja novega okrožja.

Gdansk, 3. nov. br. »Danziger Vorposten« objavlja celo vrsto odredb, ki so jih nemške oblasti izdale za občevanje prebivalstva z nemškimi oblastmi. Med drugimi so bile v Torunju predpisane stroge kazni za vsakogar, ki se nemškim vojakom na poti ne bi izognil in ki jih ne bi pozdravljal. V vseh lokalih imajo Nemci prednost. Vsakršne vrste poljskih uniform in krojev ter znakov so prepovedane.

Vatikan o govoru Molotova

Vatikansko uradno glasilo očita Molotovu lažne podatke

Rim, 3. nov. br. »Osservatore Romano« ostro kritizira govor Molotova, ki ga označuje za niz najnesramnejših laži. Za laž označuje list trditev Molotova, da so ruske čete vkorakale v Poljsko šele, ko je ta država prenehala obstojati. Dejansko sta bili tedaj še dve tretjini poljske države nezasedeni in poljsko prebivalstvo večinoma svobodno. Ruski napad je dejansko pomenil, da so Rusi junaške branilce zabodli z nožem v hrbet.

»Osservatore Romano« protestira tudi proti trditvi, da so Rusi na prijateljski način sklenili pogodbe o vzajemni pomoči z baltskimi državami. Dovolj je opozoriti, pravi list, na metode, ki se jih Rusija poslužuje pri svojih sedanjih pogajanjih. Rusija vodi politiko, ki pomeni zasužnjevanje sosednih narodov. Nesramne laži je Molotov izrazil, ko je svet pozival k sočustvovanju s komunisti, ki naj bi jih sedaj preganjali v Franciji in Angliji. List protestira tudi proti zahtevam, ki jih je Rusija stavila Finski. Pristanek na ruske zahteve bi za Fince pomenil, da bi odslej postali vazali ruskih brezbožniških imperialistov.

V neki drugi vesti opozarja list na to, da so nemške oblasti prepovedale objavo slehernega članka, ki bi bil naperjen proti komunizmu ali ateizmu. Tudi proti temu list odločno protestira.

Angleška Bela knjiga

London, 3. nov. br. Na seji spodnje zbornice je poslanec Backer vprašal ministrskega predsednika, ali namerava poskrbeti, da bo informacijsko ministrstvo razširilo Belo knjigo o razmerah v koncentracijskih taboriščih po vsej Angliji in tudi po tujini. Chamberlain je odgovoril pritrdilno, ni pa hotel pristati na predlog nekega drugega poslanca, da bi se Bela knjiga prihodnji teden podrobneje obravnavala v spodnji zbornici.

Nemški begunci v Angliji

London, 3. novembra. AA. (Reuter) Minister za narodno obrambo sir John Anderson je izjavil v spodnjem domu, da so posebna sodišča proučila skupno 13.000 primerov glede nemških beguncev. Internirani je bilo skupno 136 beguncev, 3000 beguncem so bile naložene gotove omejitve, medtem ko za ostalih 9964 beguncev niso bile izrečene nobene omejitve.

Racioniranje masla v Angliji

London, 3. nov. AA. (Reuter.) V zvezi z ukrepi za uvedbo racioniranja masla pričakuje vlada, da se bo oskrba prebivalstva z maslom pozneje povečala. Za zdaj je namreč uvoz masla iz evropskih držav padel, iz bolj oddaljenih držav ga pa še ni bilo moči uvoziti. Obroki masla bodo odvisni od položaja na tržišču in se bodo določali od primera do primera. Obrok masla bo znašal, ko stopi ta ukrep v veljavo, 4 unče na teden. Minister za prehrano Morrison je poudaril, da ni nobenega vzroka za racioniranje drugih živil razen gnjati in masla. Produkcija margarine je od začetka vojne znatno poskočila, masti je pa tudi zdaj še dovolj. Minister je poudaril, da je kljub vsemu temu šteditl z živili.

Postani in ostani član Vodnikove družbe

Neznan utopljenec v Savi

Krško, 2. novembra.

Danes dopoldne se je z bliskovito naglico razširila po mestu vest, da je našel g. Cerovšek, ko je lovil premog v Savi ob desni obali pod Štajnerjevo hišo moško truplo. Narasla Sava je pustila truplo za zaščitno škarpo, kjer ga je Cerovšek tudi našel. Takoj je obvestil o najdbi orožnike, ki so potegnili truplo iz vode. Kdo je neznanec se zaenkrat ni moglo ugotovtti, ker ni imel utopljenec pri sebi nobenih dokumentov. Utopljenec je imel na glavi štiri rane, kar je dalo ljudem povod, da so začeli takoj govoriti o umoru. Obdukcija, ki jo je izvršil dr. Bogataj, je pokazala, da so te govorice prazne. Truplo je moralo ležati že dva do tri tedne v vodi.

Neznanec je srednje velike čokate postave, star okrog 30 let, po vrhu glave plešast, dočim so ostali lasje kostanjevi. Na sebi je imel cajgasto obleko, ki je bila pa že precej obnošena. Imel pa je še zelo dobre težke čevlje iz rjavega krom usnja. Kaže, da gre za nesrečo ali pa za samomor. Pogreb utopljenca bo v petek ob petih popoldne, tako da je tistim, ki bi za utopljenca morda slutili znano osebo, omogočen prihod s popoldanskim vlakom v Krško. Ker so se popoldne razširile govorice, da so tudi na levem bregu Save našli truplo in sicer žensko, ter da gre za ljubavno tragedijo, ugotavljamo, da so te govorice neosnovane.

Epilog krvave ljubavne drame

Pred sodnike velikega kazenskega senata je danes prišel Anton Mehlin, ki je ustrelil svoje dekle Anico Reboljevo

Ljubljana, 3. novembra.

Ob pol 9. uri se je danes pričela razprava proti bivšemu stražniku Antonu Mehlinu, ki je obtožen, da je dne 21. junija usmrtil Anico Rebolj s tem, da je streljal nanjo s samokresom, jo zadel in jo tako težko poškodoval, da je zaradi notranje krvavitve kmalu po prevozu v bolnico umrla. Državni tožilec zahteva obsodbo obtoženca Mehlina po § 167/I.

Mnogim je še v spominu krvava ljubavna drama, ki se je odigrala 21. junija na Starem trgu v hiši št. 14. Dve žrtvi je terjala, Antona Mehlina so odpeljali v bolnico s prestreljeno glavo, Anico Reboljevo pa s prestreljenim trebuhom. Anici zdravniki niso mogli več rešiti življenja, Mehlinu so ga rešili, a ostal je slep na obeh očesih.

Anton Mehlin, ki je 27 let star, se je v juniju lani seznanil z Anico Reboljevo. Med njima se je pričelo ljubezensko razmerje. C začetku sta se dobro razumela, nobenega nesporazuma ni bilo med njima in Mehlin je imel resen namen vzeti Anico za ženo. Tudi pogovarjala sta se že o tem in Anica se je strinjala z Mehlinovimi načrti za bodočnost. Mehlin je v preiskavi izjavil, da je imel že spisano prošnjo za ženitveno dovoljenje, ki bi mu ga morala dati. Čeprav sta si zaljubljenca vse zaupala in se dobro razumela, je njuna ljubezen ostala čista. Intimnejšega razmerja med njima ni bilo.

Toda Anica, kar je soditi po izpovedi nekaterih prič, tega razmerja ni jemala tako resno kakor Mehlin. Svoji prijateljici Neži Brumčevi je nekoč rekla, da sta z Mehlinom samo v prijateljskih odnošajih in ne smatra Mehlina za svojega zaročenca. Prijateljici Brumčevi je Anica nekoč tudi povedala, da jo hoče Mehlin vzeti za ženo, toda njej ni do tega, ker Mehlina nima prav rada. V družbi je bila Anica nejevoljna, ako je kdo trdil, da ima Mehlina za fanta, vedno je trdila, da je Mehlin samo njen prijatelj.

Tako je bilo razmerje med obema, a kljub temu sta se Mehlin in Anica redno sestajala, hodila skupaj na izprehod in v kino ter gledališče. Do katastrofe je prišlo, ko je ob koncu maja letos Anica odpotovala v Dolenjske Toplice na zdravljenje.

Dne 31. maja je Anica odpotovala z vlakom na Dolenjsko. Spremljal jo je do Straže pri Toplicah tudi Mehlin, nakar se je vrnil sam v Ljubljano.

Medtem, ko se je Anica zdravila v Toplicah, je ves čas odgovarjala na pisma, katera ji je pošiljal Mehlin iz Ljubljane. V nekem pismu je Anica Mehlina celo povabila, naj jo pride za nekaj dni obiskat.

Dne 14. junija je Mehlin dobil dva dni dopusta in se takoj odpeljal v Toplice. Ob prihodu v Toplice je bil Mehlin zelo razočaran. Našel je Anico zelo spremenjeno, poljubila sta se, a Mehlin je čutil, da je Aničin poljub prisiljen. V pogovoru mu je Anica pripovedovala, da je bilo v začetku v Toplicah zelo dolgočasno, pozneje pa je spoznala nekega gospoda iz Ljubljane, s katerim se je dobro zabavala. Z njim je hodila na sprehode in v gostilne. Naslednji dan se je Mehlin potrt vrnil v Ljubljano. Ni se mogel potolažiti spričo Aničinega vedenja, vedel je, da se mu Anica odtuje. V Ljubljani ni mogel več vzdržati, dne 30. junija je spet odpotoval v Toplice, ne da bi svoj prihod Anici napovedal.

Ob tej priliki se je Mehlin prepričal, da hoče Anica z njim za vselej končati. Na kolodvoru v Toplicah je opazil Anico in Anica je njega opazila, a mu je pokazala hrbet. Mehlin se ji je kljub temu približal in jo prosil, naj gre z njim. Anica se je najprej protivila, potem pa je le šla z Mehlinom. Med pogovorom jo je Mehlin vprašal, zakaj ga več ne mara. Anica se je izmikal v odgovoru. Tudi ni hotela, da bi z Mehlinom odpotovala skupaj nazaj v Ljubljano. Končno je privolila, da se odpeljeta skupaj v Ljubljano, toda le pod pogojem, da ne bosta sama, temveč v družbi.

Med vožnjo v vlaku je Mehlin zopet začel vprašanje, zakaj ga ne mara in zakaj hoče z njim končati. Anica se je razburila in šla v soseden kupe. Na kolodvoru v Ljubljani ni hotela, da bi jo Mehlin spremil do doma. Naposled se je udala in dovolila Mehlinu, da jo je spremljal. Spremil jo je prav do doma. Pred stanovanjem se je poslovil od nje in od njene sestre Regine.

V naslednjih dneh je Mehlin obupaval. Dne 21. junija zjutraj je opravil svojo službo in se napotil okoli 8. ure na Aničino stanovanje na Starem trgu, da bi vprašal sestro Regino, kaj misli in pravi Anica. Pri sebi je imel samokres. Pred vrati stanovanja je bil tako razburjen, da ni mogel pozvoniti. Medtem ko je okleval, pa je prišla Anica iz stanovanja. Vljudno jo je pozdravil in hotel načeti stari pogovor, a Anica se je spet razburila in mu rekla, da noče imeti z njim nobenega opravka. Mehlin je pokleknil pred njo in jo prosil ter rotil, Anica pa ga je odločno zavrnila in mu rekla, naj jo pusti v miru. Podzavestno je segel tedaj Mehlin po svojem samokresu in klečoč pred Anico ustrelil proti njej. Nato je naperil samokres proti sebi, a je dvakrat orožje odpovedalo. Zato je vstal, odprl cev in jo napolnil z nabojem ter si pognal kroglo v glavo. Oba so odpeljali v bolnico, Anica je umrla, Mehlin je oslepel popolnoma. Državni tožilec zahteva obsodbo z razlogom, da Mehlin ni bil tako razburjen in zmeden ob času dejanja, da ne bi mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja.

Ob 11.15 je predsednik velikega senata s. o. s. g. Fran Kralj razglasil sodbo. Sodišče je spoznalo Mehlina za krivega, toda ne po prvem odstavku § 167, temveč po četrtem odstavku tega paragrafa, ki določa, da se kaznuje z robijo ali zatočenjem, kdor drugega na mah ubije, ker ga je spravil ubiti brez njegove krivde v močno razdraženost z napadom ali z velikimi žalitvami. Sodišče je Mehlinu prisodilo 3 leta zatočenja, ki je milejša kazen kot robija.

Iz Trbovelj

— **Kmetsko nadaljevalna šola v Trbovljah.** Vpisovanje bo 5. t. m. od 8. do 12. v VII. razredu deške ljudske šole v Trbovljah. Pouk se prične istega dne ob 8. uri na deški ljudski šoli v Trbovljah in bo trajal do 5. aprila 1940. Predavalo se bo ob nedeljah od 8. do 11. ure in ob sredah od 14. do 17. Poučevale bodo strokovne moči o živinoreji, poljedelstvu, vrtnarstvu, sadjarstvu, čebelarstvu ter o vseh drugih panogah kmetijstva. Šola je namenjena kmečkim sinovom, poljedelskim delavcem in samostojnim gospodarjem in sploh vsem, ki se zanimajo za sodobno kmetijsko gospodarstvo. Pouk je brezplačen. Marljivi učenci dobijo za pospeševanje sadjarstva v kraju kot nagrado brezplačno vzgojena sadna drevesca iz šolske drevesnice. Konec šolskega leta se bodo prirejali na troške šole poučni izleti na vzorna gospodarstva in razni strokovni tečaji. Pozivamo vse, ki se zanimajo za napredek v kmetijstvu, da se čim številnejše udeležijo te kmetijske šole, ker brez splošne izobrazbe ni pravga napredka tudi v kmetijskem gospodarstvu. Natančnejša pojasnila daje vodstvo šole.

— **Jadranska straža** je proslavila jadranski dan z lepo prireditvijo v tukajšnjem Sokolskem domu. Pri akademiji so sodelovali podmladkarji Jadranske straže, sokolska deca in gasilski naraščaj, ki so skupno izvedli lepe telovadne točke v smislu manifestacije za naše morje. Prisotne je nagovoril z vzpodbudnimi besedami g. Drago Pahor, ki je poudaril, da Jadranska straža proslavlja letos svoj dan v izrednih in težkih prilikah, ki zahtevajo pač od vsakega Jugoslovena celega moža, v časih kjer mora ves naš narod roko v roki biti na skupnem braniku za naše nacionalne interese. Pozval je prisotne pa tudi mnogotere odsotne, da se v bodoče pridružijo akciji jadranskih stražarjev, ki za svoje nesebično narodno delo zaslužijo vso podporo naše najširše javnosti. — Obisk je bil pač malo zadovoljiv! V naših ljudskih vrstah brez razlike stanu je pač že nekaj časa nerazumljiva mlačnost za vse ono kar nam je skupnega, kot narodna svojina dragega in kot da ni v nas vseh več idejnih prepričanj, stremljenj za lepo bodočnost domovine. Taka brezbrižnost je vredna zlasti danes vse graje, če pogledamo narodno delavnost in tesno strnjenost, ki drugod ustvarja in osvaja. Narod je toliko veljaven, kolikor zna z delom uveljaviti svoje tekovine in dobrine!

— **Opozarjamo trboveljsko občinstvo, da** se bodo glasom sklepa organizacije trgovskih in privatnih nameščencev v Trbovljah zapirale trgovine od 1. t. m. do 1. marca 1939 ob 18. izvzemši sobote in plačilne dneve t. j. vsakega 1. in 15.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Petek, 3. novembra: ob 15. uri: Kacijanar. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 4. novembra: Striček Vanja. Red B.

Nedelja, 5. novembra: ob 15. uri Snegulčica. Mladinska predstava. — Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20. uri: Številka 72. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 6. novembra: ob 15. uri Antigona. Predstava za klasično gimnazijo.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Petek, 3. novembra: Kogojeva akademija. Izven.

Sobota, 4. novembra: Pri belem konjičku. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 5. novembra: ob 15 uri: Glumač. Matere božje. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20. uri: Kjer škrjanček žvrgoli. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 6. novembra: Zaprto.

Kogojeva akademija v operi. Drevi ob 8. uri bo v operi koncertna prireditev in njeni celokupni dohodki so namenjeni bolnemu slovenskemu skladatelju Mariju Kogoju. Marij Kogoj je bil eden najveljavnejših naših modernih skladateljev in vsak dan bolj težko občutimo vrzel ki je nastala, ko ga je bolezen odtrgala od dela. Na sporedu so koncertne točke, ki jih bodo izvajali operni solisti in operni orkester ter recitacije nekaterih dramskih članov. Cene od 24 din navzdol. Občinstvo vabimo in prosimo, da napolni ta večer naše operno gledališče. Predprodaja v operi.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 3. novembra katoličani: Hubert, Bogomil.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Marija Antoinetta

Kino Sloga: Grozodejstva Mr. Wonga 16., ob 19. in 21. premiera »Sestra ali ubica«.

Kino Union: Brezdomci.

Kino Moste: Heroji z Marne in Mr. Motto.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kušlit, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

★

— **Odbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani** opozarja svoje edinice na občni zbor, ki bo v nedeljo 5. t. m. v dvorani Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov Kazino II. nadstropje. Občni zbor je napovedan za 9. uro, za primer nesklepčnosti pa bo eno uro kasneje v istih prostorih.

Izpod šita

Mnoga velika spoznanja so skrita človeštvu dolga stoletja, dokler jih ne odkrije kakšen Janez Spoznavalec, ki mu je bilo dano edinemu, česar navadni smrtniki ne moremo dogledati do dna. Žal so velike resnice pogosto skrite, najsi se pojavljajo kjerkoli. Tako moramo tudi obžalovati, da je skrita senzacionalna ugotovitev, zadnje dognanje o francoski revoluciji, pod rubriko »Film« v sobotni izdaji »Slovenskega doma«. Kar čitamo tam, bi morali zvedeti zlasti vsi zgodovinarji, da bi popravili — kar se še pač da — usodne zmote o francoski revoluciji. Napisanih je bilo že nešteto zgodovinskih del in ob priliki 150letnice francoske revolucije letos je izšlo nešteto razprav o prevratu l. 1789, vendar je bilo človeštvo prikrajšano za zadnje dognanje.

Zahvaliti se moramo le srečnemu naključju, da je v Ljubljano prispela vsaj polovica ameriškega filma pod naslovom »Maria Antoinette«. Če bi se to ne zgodilo, bi ne čitali, »da je Ludvik XVI. dal sam Franciji in posredno svetu vse tisto, kar si francoska revolucija lasti kot velike pridobitve za človeštvo — ustavo, pravico odločanja, ljudsko zastopstvo itd.« Da, velike resnice so navadno skrite in le srečno naključje je hotelo, da smo se zopet obogatili s spoznanjem epohalnega pomena. Čitali smo dalje, da so bili veliki francoski revolucionarji, kakor Marat, Danton, Robespierre itd. »pokvarjeni in napol kriminalni razumniki«. Francoska revolucija je bila tragična zabloda, povzročili so jo le pokvarjenci, povsem brez potrebe je izbruhnila, ko je pa vendar Ludvik XVI. že sam vrgel svet iz tečajev. In ti pokvarjenci, ki so iznašli revolucijo menda samo zato, da zdaj gledamo zgodovinske filme in čitamo epohalne kritike o njih, so poskrbeli za razne dramatične prizore ter obglavljanja zgolj zaradi tega, da so filmi bolj napeti. »... režiser je sam začutil krivičnost svoje prvotne zamisli in je temu začetnemu idiotu (namreč Ludviku XVI., ki ga naš kritik slavi ter rehabilitira) prisodil nekaj najmogočnejših dramatičnih prizorov v filmu«.

150 let je moralo človeštvo čakati, da je končno zvedelo (vsaj v Ljubljani), kako je bilo prav za prav s francosko revolucijo. Ljubljana je lahko na to odkritje po pravici ponosna.

Starši, pošljite otroke v telovadnice!

Ljubljana, 2. novembra.

Starši, gotovo ste že opazili izpremembo na svojem otroku, odkar je pričel hoditi v šolo! Izgubil je živahnost, pa tudi z lic je izginila ona zdrava barva, ki jo je imel poprej. Potreba po gibanju, ki jo je prinesel otrok od doma v šolo, je v šoli prekinjena zaradi mučnega sedenja. Fiziologija in biologija nas učita, da povzroča izpremememba, ki jo doživi otrok z vstopom v šolo, raznovrstne motnje v razvijajočem se otroškem telesu. Sedenje v šoli, doma pri učenju in pri izdelovanju domačih nalog, zmanjšuje delovanje dihalnih organov, poleni krvni obtok, ki zaradi tega premalo prepoji prebavila. Posledica tega je slabo delovanje črevesnih funkcij in z njimi združene prebavne motnje, kar povzroča slabo spanje, nervoznost in pomanjkanje teka pri jedi. Tako stanje zadržuje ves telesni razvoj in rast notranjih organov. Otrok se ves izpremeni. Postane bled in izgubi svojo živahnost, ki jo je imel, predno je vstopil v šolo.

Zaradi dolgotrajnega sedenja v šoli in prekomernega nagibanja naprej pri branju, pisanju in risanju je hrbtno mišičevje preveč napeto, prsno mišičevje pa preveč skrčeno. Taka drža telesa polagoma [illegible] obliko šolske dece, ki kaže vbite prsi in okrogel hrbet. Prsni koš se vedno bolj zožuje, pljuča imajo vedno manj prostora, kar kvarno vpliva na razvoj pljuč in srca. Da so pod takimi pogoji ti organi manj odporni, je naravno in le prepogostokrat je tako stanje vzrok, da se naselijo v te organe bolezenske kali, ki razjedajo organizem.

Ves ta kvarni vpliv na telesni razvoj mladine, ki hodi v šolo, naj ublaži in izboljša telovadba. Ta naj se vrši po možnosti v torek in petek od 3—4. ure popoldne za deklice in iste dneve od 4.—5. ure za dečke v telovadnici učiteljišča v Ljubljani. Vodi jo telovadni učitelj Vinko Zaletel.

Iz Celja

—c **Zanimiva nogometna tekma** bo v nedeljo 5. t. m. s pričetkom ob 14.30 na Glaziji. V tekmovanju za podsavezno prvenstvo se bosta pomerila SK Celje in SK Hrastnik. Zadnjo nedeljo se je povzpel SK Celje na čelo prvenstvene tabele celjske skupine. Ker je tudi moštvo SK Hrastnika v dobri formi in goji soliden nogomet, bo srečanje gotovo nudilo lep sportni užitek.

—c **Nesreča ne počiva.** V ponedeljek je padel 38letni posestnikov sin Ivan Pažon iz Rogaške Slatine na cesti s kolesa in si zlomil levo ključnico. V torek je padel 10letni posestnikov sin Ivan Avžner iz Dramelj doma z lestve in si zlomil levo nogo pod kolenom. Istega dne se je ponesrečil 39letni posestnikov sin Franc Pilih iz Gotovelj pri Žalcu. Pri delu je padel nanj stroj za stiskanje sadja in mu zlomil levo nogo. Ponesrečence so oddali v celjsko bolnico.

—c **Umrl** je v sredo v celjski bolnici 69letni preužitkar Andrej Podkrižnik s Tešinega pri Rogatcu.

Največja filmska umetnina zadnjih 10 let! Film, ki je žel triumfe po vsem svetu in ki ga z navdušenjem gleda te dni Ljubljana!!!

Brezdomci

Predstave ob 16., 19. in 21. uri Tega filma ne boste pozabili vse svoje življenje!

KINO UNION — Tel. 22-21

Film, pri katerem boste uživali in občutili neodoljivi šarm edinstvene žene — kateri se je klanjal ves Pariz!

JOSEFINA BAKER Zou-Zou SESTRA ali LJUBICA PREMIERA danes ob 19. in 21. uri.

prvič v zvočnem filmu taka, kakršna je v naravi, tako očarljiva, prikupna kakor je bila, ko je ves Pariz in ves svet navdušeno prepeval njene opojne popevke ... in z njo JEAN GABIN in miss Rumunija POPESCO. — Film razkošja, pikantnih prizorov in mojsterske igre, film v katerem poje in pleše idol Pariza, lepa mulatka J. Baker v krogu dražestnih balerin — najlepših žena Pariza! — Nabavite si vstopnice v predprodaji! — Film je za mladino izpod 16 let neprimeren! — KINO SLOGA, tel. 27-30

Ob 16. uri danes poslednjič: GROZODEJSTVA Mr. WONGA

SAMO ŠE DANES ob 16., 19. in 21.15 uri KINO MATICA TELEFON 21-24

Maria Antoinetta

ZALOIGRA ZADNJE FRANCOSKE VLADARICE

DNEVNE VESTI

— **Kako kmetje plačujejo svoje dolgove.** Po uradnih podatkih Privilegirane agrarne banke je bilo do 30. septembra še toliko kmečkih dolgov: prijavljenih je bilo 779.190 dolgov; likvidiranih je bilo 41.347; prevzetih in delno zmanjšanih je bilo 585.852, neporavnanih je pa še 152.416 dolgov ali 19.55%. Vsota prevzetih dolgov po PAB znaša 1.169,573.654 din. Banka je odobrila ustanovam, od katerih je prevzela dolgove, 1.149,812.027 din po tekočem računu in v 3% obveznicah 362,799.389 din. Do 30. septembra t. l. so kmetje plačali na račun dolgov, ki jih je prevzela PAB, 318,401.000 din. Do konca predlanskega leta so kmetje vrnili din 143,475.000, lani vse leto pa 130,425.000 din. Na področju beograjske centrale PAB je bilo letos do 30. septembra vrnjenih 22,715.000 din kmečkih dolgov, na področju ljubljanske podružnice 12,541.000 din, zagrebške le 5,505.000 din in sarajevske 3,740.000 din.

— **Nadzorstvo nad karteli.** Nedavno je bil izdan pravilnik o reviziji kartelnih sporazumov. Pravilnik je bil izdan v zvezi z novo uredbo o pobijanju draginje in špekulacij. Izdaja novega pravilnika pomeni — vsaj teoretično — strožje nadzorstvo nad karteli ter njihovimi sklepi. Po novem pravilniku je oblastem omogočeno nadzirati sklepe kartelov glede cen in prodajnih pogojev. Karteli ne bodo mogli več samovoljno podraževati blaga in bodo morali prevzemati odgovornost za vsako neupravičeno podražitev. Sestavljen bo tudi poseben odbor z nalogo, da predlaga trgovinskemu ministrstvu potrebne ukrepe za preprečevanje škodljivih ukrepov kartelov. V tem odboru bodo zastopana ministrstva: trgovinsko, za socialno politiko in kmetijsko. Upajmo, da ne bo ostalo vse le pri pravilniku in pri sejah novega odbora.

— **Kaj je s sladkorjem za čebele?** Letošnje leto je bilo za čebelarstvo na Dolenjskem zelo slabo. Zaradi pomladnega deževja in poletne suše niso čebele dobile skoro nič medu. Edino upanje čebelarjev je bila še ajda. Toda tudi v ajdo niso čebele nabrale toliko, da bi mogle preživeti čez zimo, tako da o kakem odvzemanju medu ne more biti niti govora. Čebelarji so primorani čebele dopitati, če nočejo, da jim pozimi od lakote ne pomro. Kakor smo čitali v časopisih, je država dobavila čebelarskim zadrugam potrebno količino pitalnega sladkorja, ki naj bi ga prejeli čebelarji za pitanje čebel na vsak panj po 5 kg. Vsak čebelar, ki mu je mnogo na tem, da si ohrani pridne živalice, si je preskrbel potrebna potrdila od županstva, finančne kontrole in oreza, naročil tudi potrebno količino sladkorja, toda sladkorja ni od nikoder. Čas je že, da bi se pričelo s pitanjem čebel, ker je nastopilo že hladno vreme in je nevarnost, da zaradi hladu ne bodo čebele več mogle srkati sladke pijače. Če torej čebelarji ne dobe v najkrajšem času pitalnega sladkorja, bodo izgubili mnogo panjev. Zato nujno prosimo čebelarsko društvo v Ljubljani, naj nikar ne odlaša s posljatvijo, da ne bo prepozno. Več čebelarjev.

— **Veliko povečanje obtoka bankovcev.** Najnovejše poročilo o stanju Narodne banke kaže med drugimi izpremembami povečanje obtoka bankovcev za 234 milijonov 348.100 din. S tem je obenem prekinjena tendenca zniževanja obtoka. 31. oktobra je bilo v obtoku za 9.244,432.300 din bankovcev. Tako velikega obtoka pri nas še ni bilo. Obenem se je pa povečala tudi količina kovanega denarja v obtoku in sicer okroglo za 17,000.000, tako da ga je zdaj v obtoku za 361,252.805 din. S povečanjem obtoka bankovcev se je sorazmerno znižalo kritje po stvarni vrednosti zlata, ki je znašalo 31. oktobra kritje 29.40% dočim je znašalo 22. oktobra 30.02%.

— **Podružnica Kreditnega zavoda v Beogradu.** Spomladi je otvorila v Beogradu podružnico Ljubljanska kreditna banka, te dni bo pa otvorjena v Beogradu še podružnica Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

— **Jugoslovensko-madžarski plačilni promet.** V Beogradu se je mudil te dni zastopnik madžarske Narodne banke, ki se je pogajal z našo Narodno banko o odstranitvi ovir v jugoslovensko-madžarskem plačilnem prometu. Ovire so nastale deloma zaradi stališča Madžarske, ko njeni uvozniki niso plačali odgovarjajočih zneskov v kliring, deloma pa zaradi izostanka naših nakupov na Madžarskem. Zadnje čase so se sicer nekoliko znižala naša aktiva zaradi madžarskih dobav v težki industriji, vendar pa to še vedno ni dovolj za izravnanje salda. Zdaj se proučujejo možnosti, kako bi se saldo čimprej izravnal. Ker poteče naša trgovinska pogodba z Madžarsko s koncem tekočega leta, bi se morala čimprej pričeti nova pogajanja za njeno podaljšanje odnosno revizijo. Kdaj se prično pogajanja, še ni določeno.

— **Kategorizacija avtobusnih prog.** Na predlog generalne direkcije državnih železnic je oddelek za davke v finančnem ministrstvu odredil, da se razvrste avtobusne proge Zagreb—letališče, Dubrovnik—letališče, Sarajevo—letališče, Skopije—letališče in Ljubljana—letališče kot lokalne proge.

— **Skupni davek na fotografske razglednice.** Ker poedine davčne uprave ne postopajo pravilno pri pobiranju skupnega davka na fotografske razglednice, ki jih izdelujejo fotografi sami, je vprašal oddelek za davke v finančnem ministrstvu carinski zavod, kako je s tem. Carinski zavod je pojasnil, da so fotografske razglednice (dopisnice s slikami), ki jih izdelujejo fotografi sami, podvržene plačilu skupnega davka iz rubrike 4. tarif. št. Pt. 577—492 tarife skupnega davka obenem s plačilom luksuznega davka.

— **Obeta se nova uredba o vojnih obveznikih.** Že mesec dni se vodijo pogajanja med zastopniki delavskih in delodajalskih organizacij glede ureditve položaja delavskih in privatnih nameščencev, pozvanih na orožne vaje. Pred 10 dnevi so bila pogajanja prekinjena, ker so se hoteli delodajalci posvetovati o novi uredbi. Ker se še niso obnovila, so Delavske zbornice protestirale pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja. Včeraj je sprejel minister tajnika centralnega tajništva Delavskih zbornic Popovića, ki mu je tolmačil potrebo, da se uredba čimprej izda. Naprosil je ministra, da bi se čimprej sklical centralni odbor za posredovanje dela v Beogradu.

— **Italijanski prekomorski parnik v Dubrovniku.** Včeraj zjutraj je prispel v Dubrovnik italijanski prekomorski parnik »Saturnia«. Na njem je 285 potnikov, namenjenih v Ameriko. Med njimi je največ židovskih begunccev. V Dubrovniku se je vkrcalo samo pet potnikov. Na parnik so natovorili 10 vagonov zdravilnih zelišč. Parnik je odplil v Neapelj, od koder krene v Genovo. Tam se bo vkrcalo mnogo emigrantov. Parnik odpelje v Ameriko okrog 1.400 potnikov.

— **K poročilu o koncertu prof. Kovačeva.** Koncertna poslovalnica Glasbene Matice mi je sporočila, da je predloženo spored tajništvo Jugoslovansko-bolgarske lige in da radi pomanjkanja časa ni bilo mogoče spored spremeniti v večer izključno bolgarske glasbe. Toliko v vednost čitateljem. Napovedani koncert poljskega virtuoza Friedmana se glede spored v bistvu ne razlikuje od gori omenjenega. Ali bo morda za ta spored odgovarjalo Jugosl.-poljsko društvo? Fr. Šturm.

— **Za mladinski planinski dom SPD so** doslej darovali: po 100 din dr. Pretnar Josip — Ljubljana, Jenko Avgust — Ljubljana; po 50 din: dr. Hrašovec Milko — Celje, prof. Janko Mlakar — Ljubljana, M. Rauch — Kranj, dr. Žužek Bogdan — Ljubljana, Mastnak Martin — Maribor, Janežič Peter — Ljubljana, Hutter in drug — Maribor, Lajovic Ana — Zagreb; po 20 din: Müllert Hinko — Ljubljana, Dettela Oton — Predvor, Anderlič Pavle — Ljubljana, Stergar Anton — Kamnik! Vabimo vse prijatelje naše planinske mladine, da prispevajo k stroškom, ki so potrebni, da bodo imeli dijaki planinci v počitnicah svoj krov v najlepšem delu Slovenije — ob Bohinjskem jezeru. Darila sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova 4-I.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 87. z dne 1. t. m. objavlja tolmačenje členov 1., 4., 9. in 12. uredbe o podpori rodbinam oseb, poklicanih v vojaško službo, navodila glede kopičenja blaga po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, odločbo o odkupnih cenah oljnatega semenja letine 1940. pojasnilo o povišanju cen zdravilom, prodajna cena čehidriranega špirita, drugo emisijo rednih poštnih znamk s sliko Nj. Vel. kralja Petra II. in odredbo o sestavi izpitne komisije za mojstrske izpite pri Zbornici za TOI za stroki izdelovalcev ortopedskih predmetov in bandažistov.

— **Dobre cene hmelja.** Iz Vojvodine poročajo, da so prodali hmeljarji že skoro ves letošnji pridelek in sicer dobro. V začetku sezone je bila cena hmelju okrog 2.500 din, ob koncu sezone so ga pa prodajali že po 5.000 din.

— **Izvoz našega aluminija na Japonsko.** Italijanski parnik »Cortelazzo« je odpeljal v sredo iz Šibenika na Japonsko 8 vagonov aluminija. S tem parnikom se je odpeljalo poleg drugih potnikov tudi 18 Čehov, Batovih uslužbencev, ki potujejo v Singapur in Batavijo, kjer otvorijo nove podružnice.

— **Promocija.** Na medicinski fakulteti v Beogradu je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Dimnik Rafael iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Nov grob.** Umrl je v ponedeljek 30. oktobra v Žabji vasi pri Novem mestu Franc Pureber, policijski nadstražnik v p. Na praznik Vseh svetnikov so ga ob veliki udeležbi pogrebcev pokopali na šmihelskem pokopališču. Pokojni se je v svojih mladih letih izučil mesarske obrti, ki je pa ni dolgo izvrševal, temveč je kmalu zaprosil za razpisano mesto mestnega stražnika v Novem mestu, katero službo je dobil ter jo opravljal do svoje visoke starosti. S pridnostjo, varčnostjo in skrbnostjo si je pridobil lepo imetje, s katerim je dobro preskrbel svojo številno družino. Še v letošnjem letu je meseca avgusta v krogu svoje družine in sorodstva slovesno proslavil demantno poroko dokaj čil in krepak, toda visoka leta so ga končno strla, da je legel v grob, star 88 let. Splošno spoštovanemu pokojniku blag spomin, žalujočim ostalim pa naše sožalje.

— **Jablana drugič obrodila.** V Baškavodi v Splitu ima Peter Granić na vrtu jablano, ki je ne samo drugič razcvetela, temveč so jabolka tudi drugič dozorela.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno (visoka megla) in hladno vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 20, v Splitu in Kumboru 15, na Visu 14, na Rabu 13, v Sarajevu 12, v Beogradu 7, v Zagrebu 6, v Ljubljani 5, v Mariboru 3.6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.4, temperatura je znašala 3.8.

— **Dve smrtni nesreči.** Včeraj se je pripetila pri Novinarskem domu v Zagrebu smrtna nesreča. Poštni avtomobil je povozil privatnega nameščenca Iva Tkalčića. Hotel je čez cesto, pa je prišel pod avtomobil in je dobil tako težke poškodbe, da je v bolnici umrl. Druga smrtna nesreča se je pa pripetila pri Dubcu v Dalmaciji. Tovorni avto je na poti iz Konavlja v Dubrovnik zavozil v drevo, se prevrnil in zavalil v prepad. V avtomobilu sta sedela dva potnika. Prvi 26letni Vlado Mujenikov je zadobil tako težke poškodbe, da je v bolnici umrl, ne da bi se zavedel. Po čudnem naključje je ostal šofer Dimnič nepoškodovan.

— **Drevo ubilo delavca.** Pri gradnji ceste do Čeršaka se je pripetila smrtna nesreča. Delavci so morali posekati več dreves in eno je padlo na 70letnega Friderika Jagra iz Šelnice ob Muri. Nesrečnež je bil takoj mrtev.

— **Delavec ustrelil poslovodjo.** V Kolaševcu na Hrvatskem je ustrelil odpuščeni delavec Marko Runješa poslovodjo kamnoloma Josipa Nezliča in sicer zato, ker ga je poslovodja ozmerjal, da je prišel pijan na delo. Nezič je Runješo večkrat opominjal, naj neha pijančevati, češ da mora skrbeti za ženo in otroke. Opomini pa niso nič zalegli.

— **Cigan ustrelil cigana.** V gozdu pri Karlovcu je ustrelil cigan Ivan Kovačič cigana Josipa Plebana. Mrtvega cigana je našla v gozdu njegova žena.

— **V Smrt, ker ga je pekla vest.** V vasi Šuli blizu Sremske Mitrovice se je ustrelil Svetozar Miličević. Za samomor se je odločil ,ker ga je pekla vest. Pred leti je streljal na soseda Gavro Čarubdžiča, ki je ostal pohabljen. Obsojen je bil na leto dni zapora, pa tudi potem, ko je odsedel kazen, ga je pekla vest. Končno je obupal nad življenjem.

— **Nesreče.** Delavec Andrej Potočnik, zaposlen pri Heinriharju v Škofji Loki je včeraj razkladal trame. Med delom se mu je izmuznil težak tram iz rok, mu padel na nogo ter mu jo zlomil. — Pletilja Franja Stigaršek iz Št. Jurja pod Kumom je včeraj padla na cesti in si zlomila desno nogo v členku. — France Ferk, zaposlen pri KID na Jesenicah, je včeraj padel na dvorišču tovarne in si zlomil levo nogo. — Doma v kuhinji je včeraj padla tudi 54letna preužitkarica Marija Langus iz Ljubnega na Gorenjskem in se potolkla po glavi.

— **Narodne pesmi na gramofonskih ploščah.** V mnogih naših zamejnih krajih in izseljeniških postojankah obstoji živa želja naših rojakov, da bi imeli svoje pevske zbore, ki bi jih povezali med seboj in jim pripravljali vsaj nekaj radosti v teh težkih dneh. Pevovodij nimajo mnogo in zato bi jim posebno prav prišle tudi naše narodne pesmi na gramofonskih ploščah. Kdor ima take plošče in jih lahko pogreša, naj jih podari za navedene svrhe. Odda naj jih preko Ciril-Metodovih podružnic, ki jih pošljejo na vodstvo, ali pa naravnost pri vodstvu Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani Beethovnova ul. 2, pritličje.

Iz Ljubljane

— **Ribji trg.** Danes je bilo precej rib, čeprav zadnje čase ni posebno dober ribolov. Na tržne razmere pač vpliva začetek meseca, ko meščani tudi ribe raje kupujejo. Med morskimi ribami so prevladovale danes sardelice, lepo blago, po 14 din navzgor. Drugih morskih rib je bilo malo, a cene so bile vendar v glavnem nespremenjene. Cipli so bili po 24 din, trilje po 36 in hobotnice po 28 din kg. Med rečnimi ribami je bilo nekaj kilogramov lipana po 32 din, donavske postrvi po 24 din in precej ščuk po 16 din navzgor. Klene so prodajali po 12 din kg.

— **Pravoslavne zadušnice.** V soboto 4. t. m. ob 11. uri bo v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda zadušnica za pokoj duš umrlih pravoslavnih. Popoldne se bo ob 15. uri vršila na pokopališču pri Sv. Križu žalna svečanost na grobovih sorodnikov in zalivanje grobov. Uprava parohije.

— **Ljubitelji psov so bili neprijetno presenečeni ...** Davi je bil napovedan pasji kontumac, a lastniki psov po večini še niso vedeli za to. Zaradi tega je prišlo tu in tam do »dramatičnih« prizorov. Konjač je namreč takoj nastopil službo po vseh predpisih ter je navse zgodaj polovil precej psov raznih pasem. Blizu živilskega trga, kjer je sploh prepovedano pušČati pse tudi ko ni kontumaca, se je neka dama tako odločno zavzela za svoje psička ter protestirala, češ ljudje še niso vedeli za kontumac, da je konjač moral odpreti vrata pasjega »zelenega Henrika«. Dama je zmagoslavno odnesla svojega psička v naročju in pasje drame je bilo konec.

— **Otvoritev sezone v Šentjakobskem gledališču.** Šentjakobčani bodo imeli v soboto 5. t. m. ob 20.15 krstno predstavo izvirnega domačega dela, Metke in Danila Bučarja tri dejanske igre s petjem in godbo »Kurent«. Igra je skrbno pripravljena in povsem na novo opremljena. Lepe pesmi in godba poživljajo dejanje. V vodilnih vlogah nastopajo: Bučarjeva, Grgurevičeva, Vidičeva, Bernot, Kuntar, Lavrič, Moser, Plevel in drugi. Režijo vodi Metka Bučarjeva. Pri predstavi sodeluje orkester Sokola I. pod vodstvom Danila Bučarja in mešani pevski zbor. V nedeljo 5. t. m. ob 20.15 se igra ponovi. Ker je pa predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji, ki bo v soboto in nedeljo od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno uro pred začetkom.

— **Josefina Baker v Ljubljani.** Ime slavne mulatke Josefine Baker je imelo po vsem svetu magičen čar. Žena, ki si je s svojim čarom osvojila Pariz in nato ves svet, žena, ki se ji je klanjal večer za večerom moški in ženski svet, žena, ki je žela triumfalno oboževanje navdušenega sveta, edinstvena Josefina Baker, pride naposled tudi v Ljubljano in prepričani smo, da si bo s svojim neodoljivim čarom na mah osvojila tudi našo Ljubljano. Res je sicer, da slavna umetnica ne pride osebno v naše mesto, zato pa jo bomo videli v filmu, in to prvič v izvrstnem francoskem filmu «Sestra ali ljubica» («Zou — Zou»), v filmu, v katerem je mogla podati Bakerica vse svoje znanje, svoje sposobnosti. V tem odličnem filmu bo nastopila slovita umetnica v družbi izvrstnega francoskega filmskega zvezdnika Jeana Gabina in lepe miss Rumunije E. Popesco ter v krogu francoskih girlsov, najlepših žena Pariza. Nepozaben užitek bo gledati pikantne plesne in baletne prizore, izvedene v razkošnem revijskem miljeju, očarljiv groteskni ples J. Bakerice in poslušati lepe, nove popevke, ki jih bo zapela Josefina s svojim melanholičnim, zamolklim, tužnim glasom. Ves čar slovite umetnice, čar, ki je opajal milijone ljudi, bo omamil tudi gledalce filma «Zou — Zou». Razen dobre vsebine ima ta film tudi vse druge vrline dobrega francoskega filma. Tri popevke: «Haiti», «C'est lui» in «Oh, pipino» bodo ostale gledalcu tega razkošno pikantnega filma nepozabne! Film je imel vsepovsod velik uspeh in tudi Ljubljančani, ki bodo sedaj prvič videli z lastnimi očmi slavno Josefino Baker, o kateri so že toliko slišali, bodo atrakcij slavne umetnice zelo veseli. Cenzurna komisija je izjavila in odredila, da je film za mladino izpod 16 let neprimeren, zato se bodo pa odrasli ljudje, moški kakor tudi ženske, tembolj vdajali čarom edinstvene umetnice. Film ima na sporedu kino Sloga. Premiera bo danes. Glede na izredno zanimanje in povpraševanje po vstopnicah priporočamo cenjenemu občinstvu, da si nabavi vstopnice že v predprodaji in se na ta način izogne navalu pri blagajni. 3122

— **Ni bil napaden.** Brusač Jože Uden s Krekovega trga nas prosi za ugotovitev, da ni bil napaden na Dolenjski cesti, kakor smo poročali včeraj. Najbrž je kdo zlorabil njegovo ime.

— **Selitev bolniške blagajne TBPD.** Včeraj smo poročali, da se bo bolniška blagajna TBPD preselila iz nebotičnika v novo palačo »Slavijo«. Naknadno smo zvedeli, da se bo preselila šele v ponedeljek.

— **Novi začetniški plesni tečaj za novince — dame in gospode otvori drevi ob 20. uri plesni zavod »Jenko« v Kazini-Zvezda.** Informacije tudi za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan od 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademiki člani dijaki in dijakinje imajo popust. 535—n

— **Vesele ure za mladino** je naslov fizioloških in bioloških gimnastičnemu tečaju, ki se vrši za šolsko mladino na učiteljišču vsak torek in petek od 3. do 4. ure popoldne za deklice in vsake dneve od 4. do 5. ure za dečke. Tečaj vodi telovadni učitelj Zaletel Vinko. 536—n

— **Mestni odbor za pobijanje draginje** in brezvestne spekulacije opozarja, da anonimnih prijav ne bo obravnaval. Zato pa vabi vse občinstvo, naj vse prekrške in prestopke navijanja cen prijavlja mestnemu poglavarstvu s podpisom in naslovom.

— **Uprava policije razglaša,** da je Aleksandrova cesta od Tyrševe ceste do Beethovnove ulice zaradi del na cesti zaprta za promet od 3. do 5. t. m.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Male oglase za »Slov. Narod« sprejema uprava do 9. ure dopoldne

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezenje zaves, perila monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12. 3. T.

PRI »BERGANTU«

v Trnovem vsak petek in torek na poseben način pripravljena polenovka. Se priporoča Helena Peršin. 3123

PRODAM

POHIŠTVO

Vsakovrstni stoli že od 18 din dalje. Vsa popravila. Politiram oprave najceneje. — ZORMAN, Breg 14. 3019

OREHE

pošiljamo 50 kg din 250, 100 kg din 485. Suhe slive 20 kg din 80, 50 kg din 190, 100 kg din 370. Vse franko prevoz. Braća Papo — Lukovac. 3121

MREŽE ZA POSTELJE

najceneje pri ANDLOVIC — Komenskega ul. 34. 3120

PRODAM

tehtnico in 2 peči. Sv. Petra 42 desno, vrata 4. 3118

DOPISI

SPREJMI SREČO

Dvignite v upravi »Slovenskega Naroda« pismo pod to šifro. 3115

Operna klet v Ljubljani

je danes zopet bogato založena z najboljšimi

morskimi ribami

jastogi, skampi, grancevoli in polenovko.

Posebnost: morski sulc (asia) paniran. Okusna topla in mrzla jedila vedno na razpolago. — Točimo samo naravna dalmatinska vina ter beli in rdeči sladki mošt.

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

TRGOVSKI POMOČNIK

špecerijske stroke, detail — en gros, star 23 let, prost vojaščine, želi nameščenja za takoj. Rangus Mirko, Kranj. 3122

KROJAČE

sprejmem takoj za delo na dom damske in moške konfekcije. Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 3119

FRIZERKO

sprejmem takoj. — Ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod šifro »Frizerka«. 3117

MALI OGLASI

v »Slovenskem Narodu« imajo siguren uspeh!

Morske ribe

danes v veliki izbiri, kakor tudi kamenice (ostrige), polenovko in ribji bredeto.

V ostalem boste postreženi z najboljšimi toplimi jedmi, posebno še z vso našo divjačino.

Josip in Majda Zupančič

gostilna »pri Kmetu«

Gosposvetska cesta 8

Noge, najbolj zanemarjen del telesa

Zanimiva opazovanja in ugotovitve ameriškega zdravnika dr. Nelsona, ki je pregledal nad 20.000 otrok

Približno samo en odstotek vseh ljudi se rodi s pohabljenimi nogami. V letih, ko mislijo na zakonsko zvezo, pa gre 78 odstotkov vseh nevest in 48 odstotkov vseh ženinov pred oltar s pohabljenimi nogami. To je ugotovil dr. G. W. Nelson iz Minneapolisa, ki je pregledal v 15 letih nad 20.000 otrok. Vse kaže, da začenjajo že matere same kvariti otrokom noge. Splošno je znano, da zakrive matere krive noge svojih otrok s tem, da jih uče prezgodaj hoditi. Pozneje pa greše otroci sami, zlasti dekleta, da nimajo normalno razvitih nog ko dorasto.

Doraščajoči otroci hrepene najbolj po tem, da bi bili podobni odraslim ljudem. Zato jih posnemajo v vsem, tudi v hoji. Odrasli ljudje pa ne stoje in ne hodijo dobro. Dr. Nelson priporoča hojo tako, da so stopala obrnjena naravnost naprej. Če človek stoji, bi moral imeti stopala postavljena sporedno približno 1 dcm narazen. Tak način stoje morda ni na pogled najlepši, je pa priporočljiv, ker ga priporoča narava sama. Noge niso samo okončine, ki so najbolj oddaljene od srca, temveč so tudi najnižji del telesa. Zato je njihova preskrba s krvjo težavna. Ni čuda, da ima toliko ljudi otekle noge. Ženske poslabšajo pogosto ta naravni nedostatek s tem, da si podvezujejo noge pod kolani ali nad njimi, torej na kraju, kjer se da najlaže ovirati ali celo zadržati pravilen obtok krvi v nogah.

Ženske iz boljših slojev imajo baje manjše noge od žensk, ki morajo čez dan večinoma stati. Največjo škodo delajo svojim nogam te ženske s tem, da kupujejo premajhne čevlje z zelo visokimi petami. Škodljiv učinek visokih pet je različen. Pri strojepiskah in uradnicah ni tako velik, ker med delom večinoma sede. Pač pa si s previsokimi petami noge povsem in dokončno uničijo prodajalke, kuharice, služkinje in druge ženske, ki morajo večinoma stati in hoditi. Dr. Nelson dokazuje, da sta v življenju dekleta dve razdobji, ko so noge v posebni nevarnosti. Prvo je doba od prvega do četrtega leta, ko se mora otrok prilagoditi, kakor je treba teži telesa in obutvi. Drugo in mnogo važnejše razdobje v življenju čekliške noge je starost od 11. do 16. leta. Dekle doraščajoče in skuša biti privlačno, o sebi pravi, ali pa ji pravi to očitajoča mati, da je že odrasla otroškim čeveljčkom. Odloži jih in začne nositi ženske čevlje. S tem so mišljeni čevlji z visokimi petami. In ker hoče, da bi se zdele njene noge čim manjše, jih stlači v eno številko manjše čevlje, čeprav noge še rasto.

Noge je treba vaditi, da se zagotovi pravilen krvni obtok in nemoten razvoj mišic. Kdor je v mladosti veliko hodil bos, je svoje noge dovolj izvežbal za njihove bodoče težke naloge. Tesni čevlji pa niso dobra vaja za dekliške noge. Dr. Nelson pravi, da je mnogo dobrih in lahkih vaj, s katerimi lahko utrdimo mišice v spodnjem delu nog, zlasti v stopalih. Posebno priporočljivo je vzeti svinčnik med prste na nogi in napisati črko A vsaj desetkrat dnevno z obema nogama. Starožnana vaja je trkljanje majhne žoge pod bosim stopalom. Priporočljivo je tudi stopiti na prste s petami narazen, potem pa počasi stopiti na vso nogo, in sicer na njeno zunanjo stran.

Na noge vpliva tudi pomanjkanje vitaminov in sploh slaba prehrana v otroških letih. Toda v takih primerih si človek lahko pomaga, če se pravočasno zateče k zdravniku. Tam, kjer se je otrok rodil in doraščal z zdravimi nogami, ga pa morejo starši poučiti, da je treba noge negovati in jim posvečati enako skrb kakor drugim delom telesa.

Sezona „sunkjarjev“ se je pričela

V kavarnah preže na suknje in na žepe spretni tatovi, ki prihajajo po plen iz južnih krajev

Ljubljana, 3. novembra.

V prostorih, kjer se zbirajo večje množice ljudi, na primer na velesejmu, opozarjajo tablice z debelo tiskanimi črkami na žeparje. Ljudje naj pazijo na žeparje. Žeparji pa seveda vedo, da se za opozorila večina ljudi ne zmeni, zaradi tega z uspehom izmikajo denarnice iz torbic in iz žepov. Največ denarnic izgine v gneči iz ženskih torbic. Ljudje si menda mislijo, da naj na žeparje pazijo stražniki in detektivi, človek vendar ne more z užitkom gledati razstave, če mora istočasno paziti na žeparje, oziroma na svoje žepe. Stražniki in detektivi prežijo na žeparje, toda žeparji nimajo na čelu zapisano, da so žeparji in šele krik in vik ženski, ki ji je iz torbice izginila denarnica, je sigurno znamenje, da se nekje v bližini nahaja žepar. Toda dolga je še pot od tu naprej do aretacije žeparja. Na svoje žepe in na denarnice je treba torej paziti. Najboljše je, če človek izroči pri blagajni svojo zlato uro in denarnico s tisočaki, preden se drzne pomešati v gnečo. Tako tudi delajo ljudje z zlatimi urami in denarnicami, v kateri so tisočaki, a takih ljudi dandanes ni dosti. Blagajne bi pa bile v zadregi, če bi tisoči in tisoči spravili na varno denarnice, v katerih je nekaj kovačev. Če nisi »kapitalist«, moraš torej paziti na svoje žepe, kakor moraš paziti na svojo suknjo v kavarni, če si tako skop, da ne tvegaš pol dinarja za garderobo.

Sezona za suknjarje se je namreč pričela. Natakarji v kavarnih imajo nove skrbi. Po mnenju gostov bi morali natakarji paziti tudi na suknje, ki vise na obešalnikih, in seveda tudi na klobuke in na dežnike, ter na galoše. Natakarji so mnenja, da morajo gostje sami paziti na svoje suknje, kajti natakarji morajo streči, nositi časopise, prižigati cigarete in zalagati mize s svežo vodo in še marsikaj, na primer paziti tudi na goste, ki pojedo deset žemelj in plačajo samo dve žemlji in na goste, ki izginejo po francosko iz kavarne. Najbrže delamo krivico Francozom s to frazo, ali je udomačena in je ne kaže spreminjati v škodo kakšnega drugega naroda v teh težkih časih in ker smo nevtralni. Sicer pa natakarji pazijo na goste, vedo namreč prav natančno, kateri gostje so novi ali priložnostni, kateri so domači in kateri so tuji. Natakarji imajo tudi poseben dar, s pomočjo katerega ugotove, kateri izmed gostov ima slabe namene, kdo je sumljiv in kdo je pošten. To se je izkazalo zadnjič pri razpravi proti Otu Krecelbaherju, ki je bil osumljen, da je v neki ljubljanski kavarni odnesel nemu ravnatelju skoraj novo 2500 din vredno zimsko suknjo.

Okradeni ravnatelj je alarmiral vso kavarno in celo kavarniško upravo, ko mu je suknja izginila. Po njegovem mnenju bi morali natakarji paziti tudi na suknje, natakarji pa so drugačnega mnenja, kakor smo že povedali. Krecelbaher je sodnikom senat priznal razne zločine, samo tatvino suknje gospoda ravnatelja je zanikal. Sodnija je zaslišala dva natakarja. Oba sta prepoznala obtoženca. Bil je tisti, ki je tisti dan sedel v tistem kotu kavarne in precej nervozno listal po časopisih ter se je vedel, kakor da nima čiste vesti. V vsej kavarni tedaj ni bilo nobenega »sumljivega« gosta razen Krecelbaherja. Obtoženec je sicer trdil, da »kritičnega« dne sploh ni bil v Ljubljani, temveč se je mudil v Zagrebu, a natakarja sta vztrajala pri svoji izpovedi. Imela sta obtoženca na piki, ker je prej nekoč izginil iz kavarne, ne da bi plačal ceho. In kar verjeti moramo natakarjem, da si zapomnijo tiste, ki hodijo po poti Mice Kovačeve. Kljub temu natakarja nista mogla trditi, da je obtoženec suknjo ukradel, ker ga nista videla, da je izginil iz kavarne z ravnateljevo suknjo. Močan indic za obtoženčevo krivdo je pač bila njuna izpoved, a obtoženec je bil glede suknje oproščen, obsojen pa je bil na pol leta strogega zapora, ker je ukradel v Zagrebu svojemu gospodarju okoli 3000 din vreden fotoaparat, vlomil v omaro svoje prijateljice in ji odnesel za več tisoč dinarjev zlatnine, ukradel v neki zagrebški gostilni plašč nekemu gostu in ukradel tudi v Mariboru nekemu gostu v kavarni suknjo. Tipičen »suknjar« in tat torej, ki mu pa ni bilo mogoče dokazati tatvine suknje v ljubljanski kavarni.

Sezona suknjarjev se je torej pričela, pazite na svoje suknje, oziroma tvegajte pol dinarja za garderobo, če imate kolikortoliko poštene suknje. Natakarji res ne morejo paziti tudi na suknje vsakega posameznega gosta. Natakarji pa naj pazijo na tuje in sumljive goste, kajti suknjarji in žeparji, vsaj najbolj spretni in najbolj nevarni, prihajajo iz Zagreba v Ljubljano po suknje in denarnice. Ne samo Krecelbaher, tudi Ahmed Muramović, ki je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora, je prišel iz Zagreba v Ljubljano prazniti denarnice. Zagrebška policija imenuje ljudi te vrste »vrlo opasne džeparoše«.

Drago plačana usluga

Novo mesto, 2. novembra.

Pred leti je vstopila v neko novomeško prodajalno mlada gospa, ki je trgovca prosila za kratkoročno posojilo din 150.— Kot zastavo pa je pustila pri trgovcu zapestnico in ovratno verižico. Minilo je leto dni in trgovec je poslal gospej vljudno opozorilo, naj dvigne zastavljene predmete. Gospa, čeravno hodi vsak dan mimo svojega dobrotnika, oz. njegove trgovine, se pozivu ni odzvala. Vsi opomini ustmeni in pismeni tudi niso nič zalegli. Videč, da se ženska za svoj dolg sploh ne zmeni, je trgovec zastavljeno verižico po treh letih čakanja prodal. Kmalu se je pri trgovcu pojavila gospa, da bi dvignila zastavljeni nakit. Trgovec ji je odgovoril, da je verižico prodal, ker se kljub vljudnim in neštetim opominom ni hotela odzvati. Padle so besede, zaradi katerih je gospa tožila trgovca radi žaljenja časti.

Pred sodiščem je trgovec inkriminirane besede gladko priznal in bil obsojen na din 300.— globe. Gospej pa to še ni zadostovalo. Po svojem odvetniku je vložila proti trgovcu tožbo, ker ji je zastavljene stvari prodal, čeravno je imela namen, da jih dvigne. Na prvi razpravi, ki se je vršila pred okrajnim sodiščem, je tožiteljica tožbo gladko izgubila. Vložila je pa priziv. Te dni pa je zadevo obravnaval senat okrož. sodišča. Zaslišan je bil tudi sodni cenilec, ki je izjavil, da vse zlato na zastavljenih predmetih ni presegalo zneska din 150. Sodišče je obsodilo trgovca, da mora plačati tožeči stranki za prodane zastavljene predmete din 1500.— kakor tudi stroške postopanja, ki so skupno znašali (oba odvetnika) 1448 din. Spričo tega znašajo vsi stroški, ki jih trgovec mora utrpeti, ker je napravil v svoji človekoljubnosti uslugo dva dinarja manj kot din 3000.— brez onih din 300.— za žaljeno čast.

Ta sodba naj bo vsem novomeškim trgovcem in sploh dobrosrčnim ljudem v svarilo, da morajo biti do takih ljudi brezsrčni, da se zavarujejo pred občutnimi stroški.

Prosvetno delo društva »Vodnik«

Ljubljana, 3. novembra.

Podjetni Zgornješiškarji vseh vetrov in barv strnjeni v eno skupno družino v narodnem prosvetnem društvu Vodnik, neumorno delujejo s sejanjem in obnavljanjem duha našega velikega rojaka Valentina Vodnika. Ne ovira jih mednarodni položaj. Če gre kdo na vežbe za branik ljube nam domovine, je takoj drugi na njegovem mestu, kar je pokazala prav lepo uspela igrica »Radiotenor«, prirejena v Martinčevi dvorani v času splošne mednarodne zmede.

Ideja slovanstva, ki je bila Vodniku glavni narodni cilj v borbi proti romanizmu in zlasti germanizmu, je bila po njem vsejana v vse naše čuše. To seme — dragoceno nam zapuščino — čuva društvo Vodnik v Zg. šiški z obujanjem spominov na velikega prvega našega pesnika in pisatelja z raznimi igrami in prizori iz njegovega življenja — petjem ter splošnim prosvetnim delom. Med te je uvrščeno tudi petje in vsakoletna položitev venca na grobu »Balanta« v Gaju zaslužnih na njegov rojstni dan in na praznik Vseh svetnikov, kar se bo zgodilo tudi letos.

Istega dne, to je v sredo 1. novembra 1939 ob 20. uprizori društvo Vodnik v počastitev spomina na moža, katerega ime nosi, prazniku primerno igro »Grobovi« v Martinčevi dvorani v Zgornji Šiški. Ker je društvena dvoranica premajhna, odstopa vnet delovni član društva g. Martinc svojo prostorno dvorano. Društvo vljudno vabi ne samo Šiškarje, temveč vso javnost, naj se te prireditve v čim večjem številu udeleži. Če je le kakšno društvo vredno in potrebno moralne in materialne podpore — bo to prav gotovo v prvi vrsti društvo, v katerem delujeta ramo ob rami Sokol in slovenski fant — slovensko dekle in Sokolica — in to je društvo Vodnik v Zg. Šiški.

PRVA MISEL

Zgodilo se je baje to v Ameriki. Med potresom je padel nekdo s postelje. Njegova prva misel po padcu je bila:

— Draga ženica, zakaj se pa zopet ježiš.

Pri belem konjičku — nov plačilni

Štritof, šest in Golovin so nam dali odlično operetno uprizoritev, ki bo brez dvoma privlačna

Ljubljana, 3. novembra.

Po mojem je opereta dovtip. Najboljši dovtip pa je ali hoteno neumen ali pa svinjski... No, no, nič se ne zgražajte nad menoj! Že veliki klasik Goethe je v pogovorih z Eckermannom ugotovil, da so svinjski dovtipi celo za najbolj kritičnega esteta prav posebno učinkoviti. Kajpak mora biti dovtipna neumnost ali dovtipno svinjstvo zvezano z duhovitostjo. Sicer ni užitno.

Zato mislim, da je spevoigra Pri belem konjičku dober, za nedeljsko občinstvo naravnost imeniten dovtip. Da, celo estet se pri nji nakrohota, saj obsega dovolj neumnosti in pikantnosti, ima po zelo prijetni veseloigri živahno in prikupno dejanje, celo vrsto različnih tipov letoviščarjev, kup originalov in pa zares zelo lahko, pestro, ritmično močno in prijetno melodično glasbo. Ralph Benatzky je ustvaril pravcato glasbeno sračje gnezdo; lastni godbi je privzel efektne muzikalne vložke Gilberta, Granichstädtna in Stolza. Tako je nastal apetiten ragu, da resnično uživajo ušesa, da ti neprestano mencajo pete in se obenem režiš na najširša usta.

Udarnost te operete je nedvomna. Že pred leti je žela velik uspeh in bo, po prof. Šestu in dirig. Štritofu zdaj obnovljena, prav gotovo zopet močna privlačnica za vse tiste, ki se žele v tem tesnobnem, skrbi polnem času vendarle vsaj tri ure v prijetni pozabi od srca in čisto naivno nahahljati.

To je bila zopet enkrat predstava, kakršno si želim, za vse operete: v pravilnem živahnem tempu, z iskrečim se temperamentom, z okusom in zadovoljivo eleganco, pristno humornostjo in z dobro razdelitvijo vsaj glavnih vlog, pa ne nazadnje z lepo opremo v dekoracijah in kostumih. Skratka, Šest in Štritof, Golovin in Skružny ter vsi tisti neznani brezimci za kulisami so nam z »belim konjičkom« iznova zbudili vero, da bi se tudi na našem odru mogle dosezati zelo zadovoljive operetne uprizoritve.

Tri dejanja z neštetimi izpremembami so revijalno povezana in se prizorišča uprav filmsko naglo menjajo; baletni in solistovski nastopi, idilične in ljudske scene izpolnjujejo trenotke izprememb za iluzionističnim gozdnim zastorom. Tako ni nikoli zastoja in vse teče v prijetni naglici dalje.

Glavna zanimivost nove uprizoritve pa je bil novi plačilni natakar Leopold, ki ga je kreiral dramski igralec Metod Sancin. Glejte naš talent! Pravkar smo mu ploskali za odličnega stražnika v Sofoklejevi Antigoni, a zdaj je nastopil enako zmagovito kot buffo tenor v operet. Saj ga že dolgo cenimo kot odličnega, duhovitega, vedno kot živo srebro živega komika in karakternega igralca v dramah. Pred par leti je že enkrat popoldne vskočil za Leopolda; mislil sem takrat, da je storil to le, da reši upravo iz hude stiske in ga zato nisem šel gledat.

Snoči pa me je res prijetno presenetil. Metod Sancin je pokazal tudi v operet vse vrline svoje široke nadarjenosti, se je močno uveljavil kot zrel igralec, prinašal vse dramatične, čustvene in seveda tudi komične prizore učinkovito ter bil pristen Leopold, ki dokazuje, da je tudi natakar človek srca in duha. Bil je pravcat šviga-švaga, temperamenten in živahen, da je tudi njegova zasluga za celotni tempo, ki je poganjal vsa kolesa. Hvala bogu, da se nam je odkril nov, zelo uporabljiv spevokomik! Svojo ulogo daje pravilno deloma parlando, da je tekst umljivejši, deloma jo poje. Njegov glas je prijeten, mestoma lepo prodoren, zmaguje brez vsega celo opasne višine in je vse v vsem tudi pevski prav zadovoljeval. Vidno se resno bavi s pevsko umetnostjo in ne dvomim, da se še razvije. Žel je popoln, pošteno zaslužen uspeh.

Štefka Poličeva je dajala svojo Polonico v novih okusnih toaletah zelo ustrezljivo in brez pretiravanj prav prikupno, slaven je že Zupanov Kotenina, glavni komik original, eleganten in simpatičen dr. Kalin B. Sancina, popularen, zato seveda vedno znova aplavdiran Pečkov Stanislav, ljubka jeclјavka je Barbičeva in kot plesalka, manj kot pevka se dobro obnaša Japljeva kot Metka. Tudi nekatere epizodne uloge so bile podane dobro (Jelnikar, Simončič, Marolt, Ramšakova i. dr.), nov pristno ribniško govoreč je bil korajžni pikolo (Tanko), čas pa bi že bil, da ne igrajo isti epizodisti po dve ulogi in se vzame za vsako osebo drug človek. Vzgajati je treba! Pa saj so že tu.

Končno ne smem pozabiti še »Incognita«, ki je bila naša vrla Heybalova, slikovita v narodni noši z avbo. S svojim humornim petjem nam je ogrela srca in si zaslužila z lepim, svežim organom priznanje.

Zbor in balet sta bila živahna in vztrajno pozorna, tako da je v celoti ostavila predstava najboljši vtisk, žela mnogo aplavza ir. prinesla vsem solistom obilo cvetja.

Fr. G.

Finska imena in številke

Kakor cela vrsta drugih evropskih narodov, spadajo tudi Finci v družino starih narodov toda mladih držav. Prvič v zgodovini igrajo važnejšo vlogo okrog l. 1154. ko so Švedi začeli križarsko vojno, da bi pridobili poganske Fince za krščansko vero. Potem so več stoletij Švedi vladali nad Finsko, dokler niso vojne z Rusijo izpremenile ravnotežja sil na evropskem severu. Od leta 1894. je vladal finski rusk' car Nikolaj II. Svojo samostojnost je razglasila Finska šele v decembru 1917 po vkorakanju belih čet maršala Mannerheima v Helsinke. Leta 1920. je bila svobodna Finska mednarodno priznana in tozadevna pogodba je bila podpisana v Tartu na Estonskem.

Maršal Mannerheim

Prvi močan val patrijotizma je objel Finsko leta 1740. Največji razmah finske literature je bil zabeležen pred 100 leti, ko je pisal Elias Lönnrott Kalevalo, v kateri se oglašajo stare pesmi in legende. Agrarna reforma l. 1918. je prinesla Finski blizu 200.000 novih kmetij, ki jih je zdaj na Finskem 300.000 dočim jih je bilo leta 1910. samo 125.072. Od takrat Finska ni več odvisna od ruskega žitnega trga. Tudi promet se je močno razvil. Pred lanskim je imela Finska 2927 avtobusov, leta 1923. pa samo 174. Pred sedanjo krizo Finska ni imela nezaposlenih. Zadnjih 60 tisoč nezaposlenih je dobilo delo v l. 1932 do 1937. Finska je najvestnejši dolžnik. Leta 1933. je bila dolžna 2957,000 000, predlanskim pa samo še 811,000.000. Na Finskem najdeš najbolj snežna mesta na svetu in izredno zanimivo arhitekturo.

POGUMEN LOVEC

Nekdo pripoveduje v družbi o svojih lovskih pohodih:

— Nekega dne sem našel sledove medvedjih tac. Vzel sem puško in sledil medvedu več ur.

— A potem?

— Potem sem se vrnil, ker so postajali sledovi čisto sveži.

NE BO SE PONOVILO

Podnajemnik: Mene so imeli radi povsod, kjer sem stanoval. Marsikatera gospodinja je bridko plakala, ko sem odhajal.

Gospodinja: Pri meni se to ne bo ponovilo. Jaz zahtevam najemnino vedno vnaprej.

Lev Vladyka: 17

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

14.

Cesta.

Ta-ta-ta, oblaki prahu in smrad po bencinu.

Tako si morda mislite cesto. Izbijte si to misel iz glave. Motorji delujejo tako tiho, da je brenčanje muhe v primeri z njimi divje tulenje, a prah je neznana veličina tega sveta. — Cesta — poezija enaindvajsetega stoletja.

Napeta liki žica od obzorja do obzorja, zataknjena liki trnek v dve ognjišči življenja, trepetajoči na njenem koncu. Pogled v daljavo, svetla vratca v tuja obzorja, zrcalo, stiskajoče kilometre daljave v neznaten čas, pomnožen s hitrostjo. Le redko se zareže ravna črta v lahen ovinek, upogne na znotraj izbočeno hrbtenico, izginjajočo med rdečila borov in ščetine iglavcev, dišečih po drevesni smoli.

V ranem nedeljskem jutru je cesta skoraj nedotaknjena.

Havel je bil zarit v kup komaj pokošene trave, da niti dihati ni mogel. Zadnji utrinki omedlevice so mu omamljali čute, da ni mogel niti ugotoviti, kaj mu je. Zlesti od tod pa ni mogel, niti poskusiti ni mogel tega. Bil je preveč krepko zvezan.

Rybař je ležal onesveščen blizu njega, Herbert Kaum, ki je bil odletel iz avtomobila nazaj najdalje, je pa ležal v taki legi, ki ni obetala mnogo upanja.

In naenkrat... je pridrvel po poti tuj avto.

Pijan skoraj tako, kakor njegov gospodar. Pa tudi tako eleganten. Mlad mož je sedel za volanom tako neprisiljeno, kakor po polnoči v baru. Z eno roko je šofiral enako pozorno kakor da kadi popoldansko cigareto.

— Hu-hu... he-he..., — je mrmral brezbrižno. Ustavljal se je zelo počasi in še počasneje se je majal proti kraju nesreče.

Trije mrliči — menda jih bo treba naložiti.

Izstopil je in Rybař je bil prvi, ki je naletel nanj. Že se je prebujal iz svoje omedlevice, ki ji je bila livada odščipnila rezilo smrti. In ko ga je mladenič stresel, se je skoraj povsem zdramil in poskusil stopiti na lastne noge.

Majal se je in si z levico počasi brisal okrvavljeni obraz.

— Bestija, — je siknil naenkrat ves iz sebe. Stopil je k Havlu in ga jel srdito suvati v hrbet in boke.

Iz avtomobila izstopivši mladenič je nekaj časa presenečeno gledal ta prizor. Bil je nizke postave in miren tako, da bi bil pripravil tudi najmirnejšega človeka ob živce. Ob svojih počasi mislečih možganih je prišel do zaključka, da tako ne bo dosegel pojasnila. Zato se je odmajal k Rybařu in z zamahom roke dosegel njegovo spodnjo čeljust, s čimer ga je zopet poslal v omedlevico.

— Surovina... sploh banda — ja zamrmral in stopil h Kaumu. — Tu... je bil konec.

— Hm... Vrnil se je.

Potegnil je Havla iz sena... Tu je zopet eden pri zavesti. Prerezal je vrvico, s katero je bil Havel zvezan, potem je pa začel konferenco z dvema besedama: Lahko pripovedujete.

— Predolgo, dva milijona faraov dobite, če me hitro odpeljete, kamor hočem.

Prijetno razpoloženje po prekrokani noči v Berlinu je bilo mladeniču že toliko izpuhtelo iz glave, da ni veroval v obstoj teh dveh milijonov. In njegova počasnost je bila grozna.

— Hm, čemu mi bosta dva milijona? Odpeljem vas zastonj. Toda povejte mi, kaj se tu dogaja.

— Dobro, med potjo, samo poženite hitro.

— Zakaj?

— Gre za najino življenje.

— Kako to?

— Torej nočete pognati?

— No... morda...

— Pridite po avto in po nagrado v Havlov grad Krono, — je dejal Havel naenkrat, potem je pa pahnil mladeniča brezobzirno iz avtomobila, da je padel pod nasip ob cesti. S tem ga je prisilil, da je storil dobro delo rešitve življenja... In odpeljal se je.

Cesta se je izpremenila v nezaostreni pas in drevje ob obeh straneh se je strnilo v sivkasto zeleno razblinjeno meglo.

★

Maršal Erwein je bil pri slušalki.

Rybař mu je vsakih deset minut po radiu skrbno poročal, kje je s svojim ujetnikom. Erwein zatakne na zemljevidu zastavico, ki pomeni sovražnikovo črto; nevarnost ne preti.

Minuto po zadnjem poročilu se je Havel zdramil. In preden je mogel Rybař nadaljevati svoja poročila, je prispela Havlova misel do dejanja in od avtomobila so ostale samo žalostne ruševine.

In ta čas, ko so vsi trije ležali nepremično na livadi, si je maršal Erwein grizel zgornjo ustnico. Deseta minuta je bila minila in poročilo je utonilo v zamolklem režanju.

Zveze ni mogoče dobiti.

Še vedno nič.

Minute hite, pet minut se prevali porogljivo in brezbrižno. Minilo je skoraj že celih deset minut.

Čas se zdi neobsežno dolg.

Poročila od nikoder.

Celih deset minut je vzdržal Erwein to napetost, potem pa so jeli peti zvonci in brneti telefoni.

Dve letali B-13 in Z-21 sta se pognali liki dva sršena v zrak.

Osebni Erweinov avto — Erwein sam v njem — se je pognal liki lačna zver na mestni tlak. V duhu se je Erwein preklinjal, da nastopa prepozno.

Trije policijski avtomobili so zdrveli za Erweinovim.

In nova letala, novi avtomobili, kar jih je bilo na razpolago.

Lov se je pričel.

Neugodno za Havla je bilo, da je bil preblizu Berlina, da ni imel dirkalnega avtomobila, kakor njegovi preganjalci — in da ni vedel, da ga preganjajo. Ni mogel slutiti, kako je bila organizirana poročevalska služba in ni si mogel misliti, da so mu že za petami.

Toda kmalu je to spoznal.

Bilo je že prepozno. Dve ponosni tehtnici sta se pojavili v zraku — bojni letali — in eno se je spustilo tako nizko nad cesto, tako uporno je zasledovalo avto, da je postajalo Havlu kar vroče.

Izdan.

Kadar bodo hoteli, mi vržejo iz letala bombo na glavo.

Urejuje Josip Zupančič // Za „Narodno tiskarno“ Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani